

HRVATSKI VOJNIK

Broj 149/150. Godina IV. 17. kolovoza 2007. www.hrvatski-vojn timer.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

U Kninu svečano obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i 12. obljetnica vojno-redarstvene operacije Oluja

Ovo je dan koji nas čini ponosnim

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i 292. sinjska alka

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešak

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Varteks d.o.o.,

Zagrebačka 94, 42000 Varaždin

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>

E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara

(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.

Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

U Kninu obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i 12. obljetnica vojno-redarstvene operacije Oluja

"Dan koji nikad nećemo zaboraviti i koji će ostati zlatnim slovima upisan u hrvatskoj povjesnici, jer su hrvatski narod i svi koji su bili uz nas pokazali kako svojom odlučnošću i voljom možemo riješiti svoje probleme", istaknuo je premijer Sanader

Strana 4

Hrvatska vojska u protupožarnoj sezoni

Požari koji haraju našom zemljom svakodnevna su vijest i slika u medijima. Nije ih lako opisati - treba ih doživjeti. Tek tada se može shvatiti koliko je teško boriti se s vatrenom stihijom i koliki trud ulaže svaki od gasitelja na požarištima. Ne postoji radno vrijeme...ne može se znati kada će se požar staviti pod kontrolu...nema jamstva ni za što...

Strana 10

Održana 292. sinjska alka

Učinimo zajedno da Alka bude samo Alka - viteško nadmetanje koje će afirmirati našu kulturu, a ne stvarati političke podjele," kazao je predsjednik Mesić te dodao kako Alka simbolizira slobodarski duh Sinja i Cetinske krajine, ali i cijele Hrvatske, pa ima veliko značenje za sav hrvatski narod i sve građane Republike Hrvatske...

Strana 13

Prvih trideset godina H-60

Otkad je prije tridesetak godina poletio prvi H-60, obitelj transportnih i borbenih helikoptera Black Hawk i Seahawk postali su "Katica za sve" američkih oružanih snaga i najprofitabilniji proizvod tvrtke Sikorsky

Strana 25

U Kninu svečano obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti
i 12. obljetnica vojno-redarstvene operacije Oluja

Ovo je dan koji nas čini ponosnim

“Dan koji nikad nećemo zaboraviti i koji će ostati zlatnim slovima upisan u hrvatskoj povjesnici, jer su hrvatski narod i svi koji su bili uz nas pokazali kako svojom odlučnošću i voljom možemo riješiti svoje probleme”, istaknuo je premijer Sanader, i dodao kako svijet cijeni one koji znaju rješavati svoje probleme, te kako je Oluja bila opravdana osloboditeljska operacija na koju smo ponosni

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i 12. obljetnica vojno-redarstvene operacije Oluja svečano su 5. kolovoza obilježeni u Kninu.

Svečanost je započela već u ranim jutarnjim satima, a nazočili su joj predsjednici Republike, Sabora i Vlade Stjepan Mesić, Vladimir Šeks i Ivo Sanader, ministri u Vladi, saborski zastupnici te brojni drugi visoki civilni i vojni dužnosnici, predstavnici braniteljskih udruga i lokalnih vlasti.

Nakon što su na Gradskom groblju u Kninu položili vijence i zapalili svijeće visoki državni dužnosnici uputili su se na kninsku tvrđavu, gdje je i ove godine održana središnja svečanost kojom je obilježen taj jedan od najvažnijih dana u hrvatskoj povijesti. Dan kad je prije 12 godina Hrvatska vojska ušla u Zvonimirov grad, kad je Hrvatskoj otvoren put u svijet demokratskih europskih zemalja. Uz intoniranje državne himne na kninskoj je tvrđavi visoko podignuta hrvatska zastava, a minutom šutnje odana počast svima koji su dali svoje živote za slobodnu i samostalnu Hrvatsku. Svečanost je potom nastavljena u crkvi Gospe Velikoga hrvatskog krsnog zavjeta gdje je služena misa za domovinu. Misu je predvodio šibenski biskup mons. Ante Ivas koji je u svojoj propovijedi među ostalim istaknuo: "Zahvaljujemo danas posebno za one koji su na današnji 'olujni dan', dan ponosa i slave, prije 12 godina ovdje na ponosnoj stini i tvrđavi kninskoj hrvatski barjak slobode razvili. Za sve njezine branitelje, volitelje i molitelje".

U izjavama za medije predsjednici Republike, Sabora i Vlade su podsjetili na značenje Oluje, istaknuvši kako je ona bila opravdana, legitimna i legalna vojna operacija na koju je

Hrvatska imala pravo te da nitko nema pravo minijevati povijesnu istinu o Domovinskom ratu.

"Oluja je bila opravdana", kazao je predsjednik

Polaganje vijenaca na kninskom Gradskom groblju

nik Mesić, istaknuvši kako je Hrvatska tražila političko rješenje, dogovor, ali joj je druga strana nametnula rat. "I na našoj strani je bilo onih koji su učinili nedopuštene radnje i mi ih procesuiramo, ali mora se reći odakle je počelo. Počelo je od agresije, od nametanja plana velike Srbije na račun Hrvatske i na račun Bosne i Hercegovine", kazao je predsjednik Mesić. Predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks istaknuo je kako je "Oluja bila i ostaje najsvjetlija stranica pravednog i osloboditeljskog Domovinskog rata", te da su izjave kojima se to želi osporiti, a koje se periodično ponavljaju uoči svake obljetnice Oluje "samo zabadanje glave u pijesak i pokušaj revizije povijesti".

"Slamanje terorističke paradržave, slamanje oružane agresije na Hrvatsku jedan je od najsvjetlijih trenutaka u povijesti hrvatskoga naroda", istaknuo je predsjednik Sabora i dodao kako je Oluja bila legitimno pravo i dužnost hrvatske države. Zahvalio je svima koji su sudjelovali ne samo u Oluji nego i u svim drugim osloboditeljskim akcijama u Domovinskom ratu ko-

Podizanje hrvatske zastave na kninskoj tvrđavi

je su prethodile Oluji i mirnoj reintegraciji hrvatskog Podunavlja.

"Ovo je dan koji nas čini ponosnim. Dan koji nikad nećemo zaboraviti i koji će ostati zlatnim slovima upisan u hrvatskoj povijesnici jer su hrvatski narod i svi koji su bili uz nas pokazali kako svojom odlučnošću i voljom možemo riješiti svoje probleme", istaknuo je premijer Sanader i dodao kako svijet cijeni one koji znaju

rješavati svoje probleme. Zahvalio je i prvom hrvatskom predsjedniku Franji Tuđmanu i hrvatskim braniteljima koji su obranili Hrvatsku te istaknuo kako je "Oluja bila opravdana osloboditeljska operacija na koju smo ponosni". Premijer je istaknuo i kako je Hrvatska bila okupirana, a dužnost je svake suverene zemlje spriječiti agresiju i osloboditi svoje krajeve. "Da je bilo nećasnih radnji to znamo, to pravosuđe procesuirao, ali nema kolektivne krivnje. Nećasna djela koja su počinjena individualna su i ne mogu baciti ljagu na Oluju", kazao je predsjednik Vlade.

"Nitko neće pisati hrvatsku povijest osim nas samih", kazao je premijer Sanader. Ističući kako nitko ne može

Misa za domovinu služena je u crkvi Gospe Velikog hrvatskog krsnog zavjeta

mijenjati povijesnu istinu, premijer Sanader je dodao: "Što Hrvatska bolje učvrsti svoj međunarodni položaj, a to znači što prije uđemo u NATO i EU, to ćemo biti sigurniji da nitko neće ni pokušati mijenjati povijesnu istinu". Istaknuo je i kako Hrvatska danas ima sjajan međunarodni položaj. "Na pragu smo ulaska u najvažnije svjetske asocijacije i imamo pravo biti ponosni na to", zaključio je.

U sklopu obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i 12. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja u Kninu je održan i niz drugih događanja. Tako je u vojarni Andrije Matijaša Pauka svečano postrojena IV. gardijska brigada, prvi put je održan i mimohod branitelja, a na kninskoj tvrđavi je organizirana izložba Hrvatski ratni plakat.

Na središnjem gradskom trgu bio je postavljen i informativni šator, gdje su se dijelili informativni materijali o NATO-u i EU-u. Tu je

Informativni šatori na središnjem gradskom trgu

aktivnost organizirao MORH i MVPEI, a Kninjani su u razgovoru sa susretljivim djelatnicima ministarstva

obrane i vanjskih poslova mogli dobiti odgovore i razriješiti svoje dvojbe o važnosti ulaska Hrvatske u euroatlantske integracije. Aktivni su bili i kadeti Hrvatske vojske koji su u svom informativnom šatoru mlade Kninjanke i Kninjane upoznali s projektom Kadet. Zanimanje mladih bilo je veliko, a možda će neki od njih, nakon što su se upoznali sa svim prednostima takvog načina školovanja, za svoj životni poziv izabrati upravo vojni. ■

Promaknuća i odlikovanja u prigodi Dana pobjede i domovinske zahvalnosti

Čestitke nagrađenima uputio je i ministar Berislav Rončević

U kinodvorani zagrebačkog Doma HV-a "Zvonimir" 3. kolovoza održana je svečanost dodjele pohvala, nagrada, promaknuća i odlikovanja djelatnicima MORH-a, GS-a OSRH i pristožernih postrojbi. Osim djelatnika koji su primili navedena priznanja, na priredbi su bili i brojni visoki dužnosnici MORH-a i OSRH, a prigodne govore su održali načelnik GS-a OSRH general zbroja Josip Lucić, ministar obrane Berislav Rončević i izaslanik Predsjednika Republike Hrvatske general bojnik Krešimir Kašpar. S obzirom na to da predstoji proslava Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, sva trojica govornika podsjetili su na dane stvaranja hrvatske države, Domovinskog rata i stvaranja OSRH. Govoreći o današnjem trenutku i čestitajući nagrađenima i

promaknutima, uputili su poruku da, iako je ostvaren velik napredak, djelatnici hrvatskog obrambenog sustava i dalje moraju vrijedno raditi u svrhu dostizanja postavljenih ciljeva kako OSRH, tako i Hrvatske. Predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH svojim je odlukama od 20. srpnja 2007. promaknuo u viši čin i dodijelio prvi časnički čin 173. djelatnika OSRH. Odlikovanja Predsjednika Republike dobilo je 27 djelatnika, pohvale ministra obrane 16, nagrade i pohvale načelnika GS OSRH 53, a nagrade i pohvale zamjenika načelnika GS-a OSRH 93 djelatnika. U ime svih nagrađenih i promaknutih pripadnika nazočnima se kratko obratio brigadir Krešo Tuškan, a program je završio nastupom Orkestra HV-a.

D. VLAHOVIĆ

Redovita rotacija kontingenata OSRH u mirovnoj misiji ISAF

Dana 10. kolovoza provedena je izmjena kontingenata OSRH angažiranih u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu.

Iz Afganistana su se vratili pripadnici 9. kontingenta OSRH koji su u misiji bili od veljače 2007. godine. Organiziran im je službeni doček u vojarni "Pleso" kojemu je nazočio i zamjenik načelnika GS-a OSRH general pukovnik

Slavko Barić. Prema redovitoj šestomjesečnoj rotaciji, u mirovnu misiju ISAF otišli su pripadnici 10. kontingenta OSRH. Njihovim dolaskom u Afganistan brojno stanje hrvatskog kontingenta u misiji ISAF bit će 200 pripadnika, što je u skladu s odlukom Hrvatskoga sabora od 8. prosinca 2006.

OJI

Pripadnici HČZ-a posjetili 4. radarsku postaju "Učka"

Pripadnici Hrvatskog časničkog zbora Istarske i Primorsko-goranske županije posjetili su 10. kolovoza 4. radarsku postaju "Učka" i pripadnike 218. brigade ZMIN-a.

To je nastavak ostvarivanja redovnog godišnjeg plana rada te organizacije pričuvnih časnika i dočasnika naših Oružanih snaga i njihovo upoznavanje s modernim sustavima u sklopu OSRH. Domaćini, zapovjednik 218. brigade ZMIN, brigadir Pačarić i zapovjednik radarske postaje bojnik Pervan svojim su gostima priredili srdačnu dobrodošlicu i proveli ih kroz taj moderni radarski sustav, sastavni dio sustava NEBO i MORE. Temelji se na modernom radaru FPS-117 Enhanced peregrine, proizvod američke tvrtke Lockheed Martin, čiji inženjeri zajedno s našim stručnjacima prilagođavaju radarski sklop kako bi uskoro bio uvezan u navedene sustave.

Pripadnici HČZ-a, redom časnici i pripadnici ratnih postroj-

bi s područja Istarske i Primorsko-goranske županije bili su oduševljeni prikazanim mogućnostima radara, ali i cijelog sustava za praćenje hrvatskog zračnog i morskog prostora. Najčešća pitanja su se odnosila na preciznost podataka koji se dobivaju kao i na domet i kompatibilnost te opreme s NATO-om. Brigadir Pačarić vrlo je detaljno pojasnio karakteristike sustava i istaknuo kako je to najmodernija oprema kojom Hrvatska potpuno kontrolira svoj zračni i morski prostor, a gotovo 80% kapaciteta će se zapravo rabiti u civilne svrhe, za civilnu kontrolu zrakoplova i brodova kao i za potrebe tražanja i spašavanja. Na kraju posjeta brigadir Ljubomir Cеровac i bojnik Dean Kalabota uručili su zapovjedniku postaje prigodnu plaketu Hrvatskog časničkog zbora kao znak pažnje i sjećanja na posjet. Pritom su dogovoreni i daljnji susreti i druženja.

R. SAMUELI-KAČIĆ

Pomoć u vodoopskrbi Kornata

Zbog dugotrajne suše i problema s redukcijom vode na području Nacionalnog parka Kornati Ministarstvo obrane angažiralo se u pružanju pomoći i rješavanju nastale situacije.

U skladu s tim Zapovjedništvo HRM-a i Operativno vatrogasno zapovjedništvo pružaju potporu u osiguranju potrebnih količina pitke vode za punjenje presušenih pojilišta stoke na Kornatima.

Zbog toga je brod DBM-82 pristao u ranim jutarnjim satima 8. kolovoza kod lokve-pojilišta na lokaciji Tarac i do 15 sati iskrcao više od 230 tona vode.

Helikopter Mi-8 MTV koji je na toj zadaći angažiran već od 7. kolovoza do 15 sati na lokvu-pojilište kod brda Piščak spustio je oko 13, a na lokvu kod uvale Stinjiva oko sedam tona vode nužne za preživljavanje stoke na kornatskom otočju.

Oko 18 sati na lokaciju Tarac trebao bi doći i vodonosac PT-71 kapaciteta 350 tona vode.

OJI

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU
I INFORMIRANJE**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za prijam na mjesto **stručnog savjetnika za medije** u Odjelu za informiranje i odnose s javnošću

Uvjeti:

- VSS-SRM I.
- društveni smjer
- znanje jednog svjetskog jezika
- DSI
- radni staž u struci 5 godina

Rok za podnošenje prijave je **31. kolovoza 2007.**

Za sve informacije molimo javiti se na telefon **4568-025.**

Nesvakidašnji posjet

Američki pilot Lamar posjetio zb Pula

Američki avion B 24 Liberator 8. studenoga 1944. bio je u misiji nad Udinama, gdje ga je pogodila protuzračna bitnica. Leteći pokraj Pule prema jugu, posada je odlučila okrenuti na sjever prema kopnu, pa su uspjeli prići marčanskom području. Svi članovi posade uspješno su iskočili iz aviona koji se potom srušio kod sela Krvavići, na polju Boškina. Kopilot Lamar bio je među zarobljenim članovima posade. Bila je to njegova 21. misija. Šezdeset i tri godine kasnije posjetio je područje Istre gdje je pao bombarder

—Napisao i snimio Marinko BABIĆ—

Lamaru je ponuđeno da se osobno iskuša u letu na simulatoru, što je s oduševljenjem prihvatio

Američki pilot Lee Lamar posjetio je 6. kolovoza Zrakoplovnu bazu Pula. Riječ je o pilotu koji je u Hrvatsku došao 63 godine nakon pada njegovog bombardera B 24 Liberator na području Marčane. U 92. zb Pula stigao je u pratnji predstavnika Hrvatskoga restauratorskog zavoda na čelu s arheologom Lukom Bekićem. S njim su došli i studenti sveučilišta Park iz Kansas Cityja koji o njemu snimaju dokumentarni film te članovi obitelji i prijatelji. U bazi su ga dočekali predstavnici HRZ-a i PZO-a na čelu s bojnikom Stankom Hrženjakom i predstavnici Saveza antifašističkih boraca Istre.

Naime 8. studenoga 1944. godine američki bombarder B 24 Liberator bio je u misiji nad Udinama, gdje ga je pogodila protuzračna bitnica. Vraćajući se svojoj matičnoj bazi prema jugu, letio je u formaciji nad zapadnom obalom Istre. Prolaskom uz Brijune i Pulu, ponovno je pogodan protuzračnom paljbom koja mu je nanijela takve dodatne štete da je povratak preko mora u Pantanellu bio nemoguć. Leteći kraj Pule prema jugu, posada je odlučila okrenuti na sjever prema kopnu, pa su uspjeli prići marčanskom području. Svi članovi posade uspješno su iskočili iz aviona koji se potom srušio kod sela Krvavići, na polju

Boškina. Šestoricu članova posade spasili su partizani, dok su četiri zarobljena i odvedena u stalag u Barthu u Njemačkoj. Kopilot Lamar bio je među zarobljenim članovima posade. Bila je to njegova 21. misija. Svih deset članova posade na kraju se vratilo svojim kućama.

Posjet je započeo multimedijskom prezentacijom postrojbe koju je održao bojnik Hrženjak, a potom su gosti posjetili kabinet s trenažerom leta FTD TL-21 za borbeni avion MiG-21 bis, gdje su se upoznali s njegovim mogućnostima i načinom rada. Lamaru je ponuđeno da se osobno iskuša u letu na simulatoru, što je s oduševljenjem prihvatio, na opće zadovoljstvo svih nazočnih. Nakon toga slijedio je obilazak stajanke i razgledavanje zrakoplova te posjet padobranskoj sekciji, a gost nije skrivao oduševljenje ponovnim susretom s ratnim zrakoplovstvom. U razgovoru s pilotima 92. zb razmjenjivala su se iskustva na temu „kako je bilo nekad i kako je to sada“. Nakon razgledavanja baze slijedio je domjenak u časničkom restoranu, što je bila prigoda za razmjenu darova, neformalno druženje i razgovor. ■

Američki pilot s pripadnicima pulske zb

Hrvatski doprinos sigurnosti

Prateći aktualna istraživanja javnog mišljenja o stavu hrvatskih građana prema NATO-u može se primijetiti kako dolazi do prepoznavanja, moglo bi se reći, temeljnih vrijednosti Saveza. Te vrijednosti nedvojbeno se poklapaju s hrvatskim nacionalnim interesima

Dražen JONJIĆ

Kao što je već mnogo puta napisano, sučeljavanjem činjenica lako je utvrditi kako je vojni angažman tek jedan od segmenata djelovanja, a da je spektar aktivnosti, moglo bi se reći i koristi, političke, gospodarske, sigurnosne, golem.

NATO se potvrdio u svojoj temeljnoj zadaći: očuvanju mira i jamčenju političke neovisnosti i sigurnosti svih svojih država članica. Novi izazovi, promijenjene sigurnosne okolnosti bile su svojevrsna točka u kojoj je važno pitanje bilo upravljanje rizikom, što podrazumijeva sučeljavanje s krizom što ranije, vodeći akcije odgovora na krize samostalno ili kao operacije u potpori drugim organizacijama. "Novi" NATO, kako se često zna reći, postao je vjerodostojnim čimbenikom u izgradnji globalne sigurnosti.

Savez je utemeljio kulturu inoviranja i eksperimentiranja kako bi osnažio znanstvenu evoluciju u smjeru poboljšanja organizacije i uvježbanosti vlastitih borbenih snaga, u smjeru vlastitog razvitka vođenja jačanja vlastitih procesa planiranja i ostvarivanja i u smjeru integriranja vlastitih sposobnosti.

Danas se Savez suočava s mnogim izazovima koji utječu na razvoj koherentne vizije budućih bojevanja i važni su za nove geopolitičke realnosti koje imaju utjecaja na Savez. Transformacija, interoperabilnost, sposobnosti, pojmovi su na kojima počiva NATO u 21. stoljeću. A on je danas jedina relevantna globalna snaga za preveniranje globalnih ugroza, djelotvorna sila za proved-

bu UN-ovih nastojanja u izgradnji stabilnog sigurnosnog okruženja.

Konkretan hrvatski doprinos

Vojne snage mnogih NATO zemalja pokrenule su važne i brze promjene: neke od njih napravile su

Misija ISAF bila je ispit za članice aspirantice u članstvo u NATO-u kakva je Hrvatska i njezine Oružane snage. U raznim segmentima misije, od početnog angažiranja voda vojne policije, preko stožernih elemenata, pa do angažiranja svojih pripadnika u kompleksnim zadaćama nadgledanja i izgradnje civilno-vojnih veza, pokazalo se kako su pripadnici OSRH itekako dosegli tražene sposobnosti i kako kompetentno sudjeluju u toj misiji i u međunarodnom okruženju. Na hrvatskom primjeru se može vidjeti kako reforme donose koristi ponajprije nama samima

kritični socijalni iskorak od ročničkog sustava prema dragovoljnim snagama, druge su napravile drastični iskorak od teritorijalnih prema

snažnim mobilnim vojskama, mnogi prihvaćaju kako svoje borbene snage moraju preustrojiti iz onih industrijskog u one informatičkog doba. Te promjene odvijaju se različitim brzinama, pa i različitim smjerovima u svim nacionalnim oružanim snagama.

Takvom "novom" NATO-u Hrvatska i njezine Oružane snage daju konkretan doprinos. Možemo biti vrlo ponosni na visok ugled naših vojnika stečen u Afganistanu, gdje smo pokazali kako su reforme koje smo proveli dale u konačnici vjerodostojnog partnera na kojega se i u budućnosti može računati.

Misija ISAF bila je ispit za članice aspirantice u članstvo u NATO-u kakva je Hrvatska i njezine Oružane snage. U raznim segmentima misije, od početnog angažiranja voda vojne policije, preko stožernih elemenata, pa do angažiranja svojih pripadnika u kompleksnim zadaćama nadgledanja i izgradnje civilno-vojnih veza, pokazalo se kako su pripadnici OSRH itekako dosegli tražene sposobnosti i kako kompetentno sudjeluju u toj misiji i u međunarodnom okruženju. Na hrvatskom primjeru se može vidjeti kako reforme donose koristi ponajprije nama samima. Mnogi površni promatrači zbivanja zapravo nemaju dojam o kakvim se golemim promjenama radi. Činjenica je kako se iznimno dobro postavljenim modelom u relativno kratkom vremenu od oružanih snaga temeljenih na teritorijalnom načelu došlo do relativno malih, mobilnih, modularnih oružanih snaga. ■

Hrvatska vojska u protupožarnoj sezoni

U borbi s vatrom

Požari koji haraju našom zemljom svakodnevna su vijest i slika u medijima. Nije ih lako opisati - treba ih doživjeti. Tek tada se može shvatiti koliko je teško boriti se s vatrenom stihijom i koliki trud ulaže svaki od gasitelja na požarištima. Ne postoji radno vrijeme...ne može se znati kada će se požar staviti pod kontrolu...nema jamstva ni za što...A opet - svaki od vojnika kojeg smo susreli na požarištima, ostavljao je dojam da mu ništa od toga nije niti bitno. Bitnim se činila samo vatra, kao neprijatelj kojeg treba svladati...

Napisala i snimila Andreja DEČAK

Ljetna je sezona u punom jeku. I dok ju mnogi povezuju sa željno očekivanim godišnjim odmorima, za druge je upravo ovo razdoblje najnapornijih poslova. Posebice ako se sjetimo da se uz ljeto vežu i požari, a s njima i protupožarna sezona koja veliki broj ljudi vezuje ne samo za radna mjesta, već i za obavljanje poslova diljem Lijepe Naše. Tijekom protekla dva tjedna bili smo u posjetu vojarni "Divulje" u kojoj je smješteno Operativno

Od 10. svibnja do našeg posjeta, vojska je aktivno sudjelovala u gašenju 75 požara

vatrogasno zapovjedništvo (OVZ) - ključni element koordinacije protupožarnih operacija na priobalju. Zapovjedništvo je ustrojeno na temelju zapovijedi načelnika Glavnog stožera i sastoji se od 14 časnika iz sve tri grane OS-RH, a u potpunosti je počelo funkcionirati 10. svibnja ove godine. OVZ je dio stvorene strukture unutar Oružanih snaga koje su u 2007. godini ustrojile namjensko-organizirane snage koje su sastavljene od PP NOS-eva (namjenski organizirane snage) iz sve tri grane OS-a. Iz HRZ-a i PZO-a ustrojen je NOS koji u svom sastavu ima 4 Canadaira, 4 helikoptera Mi8, 1 helikopter Bell, 1 Air tractor, 1 zrakoplov Pilatus i 1 AN 32. U NOS-u HRM-a su 2 broda, desantni brod - minopolagač i desantni - jurišni brod. Iz sastava kopnene vojske ustrojena su četiri NOS-a, svaki sa 60 pripadnika i svi su opremljeni osobnom, zajedničkom i vatrogasnom opremom, te motornim vozilima i protupožarnim cisternama. Protupožarani NOS-evi iz sastava HKoV-a razmješteni su diljem priobalja: jedan je na Lošinju i Brijunima, drugi u Zemunik i Udbini, treći u Divuljama a četvrti u Kuparima i na otoku Mljetu.

O samom načinu funkcioniranja Operativnog vatrogasnog zapovjedništva razgovarali smo s bojnikom Živkom Čikotićem, pomoćnikom zapovjednika OVZ-a za HKoV. "Sustav rada je sljedeći - na temelju zahtjeva vatrogasnog operativnog središta Državne uprave za zaštitu i spašavanje, koji se također nalazi u Divuljama, OVZ obrađuje zaprimljeni zahtjev, prosuđuje ga i na temelju prosudbe angažira protupožarne snage za gašenje ili neku drugu zadaću vezanu za protupožarnu sezonu", istaknuo je Čikotić dodavši kako su u posljednjih nekoliko dana aktivnosti vezane za gašenje velikih šumskih požara ili požara otvorenih prostora znatno pojačane. "Čak smo imali i nekoliko specifičnih i velikih požara preko Dubrovačko-neretvanske, Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske i Zadarske županije. Za vrijeme našeg razgovora buktio je požar na Šolti, gdje su bile angažirane sve raspoložive zračne snage OS-a, te od kopnenih snaga PP NOS-a 2. gardijska brigada. Spomenute zračne snage, konkretnije Canadairi Hrvatske vojske, pokazali su se iznimno važnim, štoviše presudnima u borbi s vatrenim stihijama. Potvrdio nam je to i naš sugovornik, bojnik Čiko-

tić te pojasnio kako je njihova učinkovitost još veća ako se angažiraju zajedno, odnosno u skupini od dva, tri ili čak četiri Canadaira. "Vezano za trenutačnu aktivnost, a s obzirom na to da su pojačani požari otvorenog prostora iz sastava kopnene vojske angažirane su dodatne snage. OVZ je uputio zahtjev načelniku GS-a OSRH za uporabu zamjenskih NOS-eva. Želimo, naime, učiniti sve kako bismo maksimalno bili spremni na kvalitetnu provedbu protupožarnih operacija", zaključio je Čikotić.

Zamjenske snage

Zahtjev za zamjenskim snagama realiziran je u iznimno kratkom roku, a što je i potvrđeno tijekom posjeta OVZ-u ministra obrane RH Berislava Rončevića, načelnika GS-a OSRH general zborna Josipa Lucića i državnog tajnika Mate Rabotega. Na sastanku u OVZ-u bili su i zapovjednik Operativnog vatrogasnog zapovjedništva, brigadni general Josip Stojković, zapovjednik HRM-a komodor Ante Urlić, zapovjednik

HRZ-a i

PZO-a
brigadni general
Vlado Bagarić,
glavni vatrogasni
zapovjednik u RH
Mladen Jurin, zapovjednik Operativnog vatrogasnog središta Tomislav Vuko, pomoćnici zapovjednika OVZ-a za HKoV, HRM, HRZ, logistiku, financije i proračun, te bojnica Gordana Terzin, časnica za suradnju s civilnim strukturama i odnose s javnošću. Istaknuti su dužnosnici upoznati s dotadašnjom PP sezonom, s angažmanom pripadnika OSRH, te ostvarenim rezultatima. Nakon izlaganja

iz svakog od područja strukture PP sezone, ministar obrane je istaknuo kako je ponosan na obavljen posao i izrazio vjeru i u daljnju uspješnost Hrvatske vojske u protupožarnim aktivnostima. "Trud koji naši ljudi ulažu, te kvalitetna koordinacija vojne i civilne strukture u borbi s požarima, svakako pokazuju da smo maksimalno

spremni odgovoriti na izazove i ponovno obraniti i sačuvati naša prirodna bogatstva. Želim vam da i dalje budete profesionalni u svom poslu!", zaključio je ministar Rončević. I načelnik GS OSRH izrazio je zadovoljstvo predstavljenim rezultatima PP sezone dodavši kako Hrvatska vojska s vatrogasnom zajednicom surađuje već niz godina, te kako se ta suradnja pokazala i pokazuje iznimno uspješnom. "Na temelju prosudbe nadležnih, dogovorili smo se za dodatne snage na prevenciji i gašenju požara. Stoga su angažirani zamjenski PP NOS-evi iz sastava 2. gardijske brigade i iz sastava 4. gardijske brigade i oni su razmješteni u vojarnama u Divuljama i Pločama te su spremni za eventualno angažiranje na gašenju požara. Ujedno, po završetku ove PP sezone pristupit ćemo raščlambi te staviti naglasak na preventivu požara, odnosno onih kriznih, žarišnih točaka", istaknuo je general Lucić.

Ljudi su najbitniji

Ostvareni rezultati hrvatskih vojnih snaga i više su nego kvalitetni i sami za sebe najbolje govore koliko je Hrvatska vojska pomogla u spašavanju vatrom zahvaćenih područja naše zemlje. Iako su tek na pola puta - odnosno, na pola PP sezone, brojke koje stoje iza njih vjerno svjedoče o njihovoj požrtvornosti i predanom angažmanu. Od 10. svibnja do našeg posjeta, vojska je aktivno sudjelovala u gašenju 75 požara, kroz koje je ostvareno (što se tiče zračnih snaga) 4406 letova, realizirano je 800 sati leta, bačeno je 20100 tona vode i prevezeno je 600 ljudi. HRZ je ostvario 5764 gasiteljska leta, bačeno je oko 27 tisuća tona vode. U gašenju požara duž obale sudjeluje 560 pripadnika OSRH. O tome koliko su doista vojne snage angažirane na požarištima i kako zapravo izgledaju njihove radne zadatke, pojasnio nam je zapovjednik Operativnog vatrogasnog zapovjedništva, brigadni general Josip Stojković. "Od 10. svibnja

Posjet ministra Rončevića i generala Lucića OVZ-u

počeli smo operativno raditi i stavljeni su u punu funkciju snage Oružanih snaga u PP sezoni, s 429 ljudi. One su strukturirane u tri namjenske organizacije i to namjenska organizacija HKoV-a, koja ima svoja četiri PP NOS-a razmještena od Brijuna, Lošinja, Zemunika, Divulja, najjužnije u Kuparima, a imamo i jedan vod na Mljetu, radi nacionalnog parka koji je dosta udaljen, a postoji velika mogućnost požara. Također imamo jedan vod naših kopnenih snaga raspoređenih u Udbini kako bi na raspolaganju imali i snage za intervenciju "u dubini", znači ne samo na priobalju. U NOS-u HRZ-a trenutačno ima oko 100 ljudi - to je zapravo stalni sastav, no taj broj raste, a ovisno o intervenciji u tehničkom dijelu i rada na zrakoplovima, koristimo se kako našim mehaničarima u zrakoplovnoj bazi, tako i mehaničarima iz ZTZ-a," istaknuo je general Stojković. "Bitno je napomenuti da je u dosadašnjem razdoblju ispravnost tehnike bila viša od 90%. Preostalih 10% nije klasičan kvar, već su to zahvati koji se moraju raditi na letjelici jer moramo poštivati sve tehničke parametre i mjere, s obzirom na to da svaka letjelica po svom režimu mora ići ili na 25-satni, 50-satni ili 100-satni pregled. Ono što se tijekom rada i uporabe pokazuje kao manjkavost rješava se kad Canadair sleti u bazu s našim ekipama ovdje u Zemuniku; također su na raspolaganju i ekipe u Zagrebu i u ZTZ-u, tako da se vrlo brzo uočeni problem rješava. Ako imamo pričuvne dijelove, popravak je odmah, a ako ne, šaljemo helikopter po dio ili ekipu u Zagreb, oni se tijekom noći vraćaju i sredstvo je u funkciji."

Ono što je zapovjednik OVZ-a više puta tijekom razgovora isticao su ljudi - najbitniji i najvredniji čimbenik u nepoštenoj borbi s prirodnim poštastima. "Moram istaknuti kako sam iznimno ponosan što sam zapovjednik ljudima koji se jednakom snagom, srčanošću, predanošću i ljubavlju posvećuju obavljanju svojih zadaća, kao što su se onih nedavnih ratnih godina posvećivali obrani svoje domovine. To je Hrvatska vojska, na koju trebamo biti ponosni!", istaknuo je general Stojković. U prilog tome govori i podatak kako se od početka PP sezone nije dogodio niti jedan izvanredni događaj, nije stradao nijedan vojnik. Ujedno je to i pokazatelj evolucije vojnog sustava, u organizacijskom i svakom drugom smislu, kao i razvije-

nog stupnja sustava vođenja i zapovijedanja, te odgovornog rada časnika i dočasnika u NOS-evima. Požari koji haraju našom zemljom svakodnevna su vijest i slika u medijima. Nije ih lako opisati - treba ih doživjeti. Tek tada se može shvatiti koliko je teško boriti se s vatrenom stihijom i koliki trud ulaže svaki od gasitelja na požarištima. Ne postoji radno vrijeme...ne može se znati kada će se požar staviti pod kontrolu...nema jamstva ni za što...A opet - svaki vojnik kojeg smo susreli na požarištima, ostavljao je dojam da mu ništa od toga nije niti bitno. Bitnim se činila samo vatra, kao neprijatelj kojeg treba svladati. Neovisno o tome je li se ona pojavila na Svilaji, Žrnovnici, Konavlima, Biokovu ili nekom drugom od kutaka naše domovine. Već to je dovoljno za veliko hvala svakom od pripadnika Hrvatske vojske koji svoje ljeto provodi omogućujući drugima što mirniji odmor. A kada se ovim požarišnim pridonaju i druge akcije koje vojska obavlja, gotovo da ponestaje riječi. Pri protupožarnim akcijama, vojska mnogo puta sudjeluje i u spašavanju ljudi, posebice ako je riječ o požaru na otocima. No, kako smo mogli čuti od naše vojske, upravo su to trenuci koji im daju dodatni motiv i snagu za dalje. Zamislimo sljedeću situaciju: otok Rivanj, sav u plamenu. Na jednom brdu, bježeći pred neumoljivom vatrom, ostaje žena s malim djetetom i jedan turist. Gaseći požar, zračne snage primjećuju taoce vatre. Odmah se podiže Bell koji se zahvaljujući iznimnoj snalažljivosti i vještini pilota uspijeva spustiti kroz oblak dima na brdo i spasiti ljude. Strah spašenih zamijenjen je zahvalnošću i suzama u očima, i dovoljan je poticaj za još više, još dalje.

Zahvalnost je upućena i pilotu Canadaira koji je spasio ženu s djetetom, kao i kuću od plamena koji je već opasno prijetio i životima i imovini. A zahvalni su bili i turisti iz srušene letjelice, koji su i opet angažmanom Hrvatske vojske primijećeni i prevezeni u splitsku bolnicu. Čini nam se kako je sve navedeno, pa čak i neovisno o službenoj raščlambi i ocjeni ovogodišnje PP sezone, dovoljan pokazatelj da hrvatski vojnik uvijek ide dalje - nesebično, hrabro i sa srcem. Stoga im mi, koji ćemo svoje ljeto provoditi na nekoj od plaža hrvatskog Jadrana, daleko i sigurni od požara želimo reći : Hvala vam! ■

HRZ je ostvario 5764 gasiteljska leta, bačeno je oko 27 tisuća tona vode

Održana 292. sinjska alka

Alka je naša prošlost, sadašnjost i budućnost

“Učinimo zajedno da Alka bude samo Alka - viteško nadmetanje koje će afirmirati našu kulturu, a ne stvarati političke podjele,” kazao je predsjednik Mesić te dodao kako Alka simbolizira slobodarski duh Sinja i Cetinske krajine, ali i cijele Hrvatske, pa ima veliko značenje za sav hrvatski narod i sve građane Republike Hrvatske...

— Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT —

Neposredno pred polazak na 292. viteški megdan alkarski vojvoda Ivan Čikara obavio je smotru opreme, oružja, odora i ukrasa svih sudionika Alke

Prva nedjelja u kolovozu i ove je godine u Sinju bila u znaku održavanja tradicionalne Sinjske alke - jedinstvenog viteškog natjecanja u Europi koje stanovnike Sinja i Cetinske krajine ispunjava ponosom i čini ih posebnim.

Ovogodišnja 292. sinjska alka održana je 5. kolovoza. U viteškom nadmetanju titulu slavodobitnika s tri pogotka u "dva" i osvojenih šest punata odnio je Tino Radanović.

Uz brojne gledatelje, prema procjenama na tribinama alkarskog trkališta bilo ih je više od 10 000, Alku, taj simbol viteštva i junaštva, pratili su i predsjednik Republike Stjepan Mesić, pod čijim je pokroviteljstvom Alka i održana, predsjednik Sabora Vladimir Šeks, premijer Ivo Sanader, ministri među kojima i ministar obrane Berislav Ron-

čević, načelnik GSOS-a general zbora Josip Lucić te brojni drugi visoki civilni i vojni dužnosnici, predstavnici lokalnih vlasti, diplomatskog zbora i Crkve. Prigodni program uoči natjecanja održan je u hotelu Alkar. Sve sudionike Alke i brojne goste pozdravio je predsjednik Viteškog alkarskog društva dr. Stipe Jukić koji je u prigodnom govoru istaknuo značenje Sinjske alke koja nije samo simbol borbe za slobodu naših pradjedova i mit koji traje, nego i simbol pobjede, slobode i narodnog života, pa nas i danas upućuje na naš narodni ponos i dostojanstvo.

Neposredno pred polazak na 292. viteški megdan alkarski vojvoda Ivan Čikara obavio je smotru opreme, oružja, odora i ukrasa svih sudionika Alke. Svakom i najmanjem detalju svečane odore upućuje se posebna pozor-

Najviši državni vrh pratio je ove godine Sinjsku alku

Predsjednik Mesić s alkarima

■ *Predsjednik Mesić je slavodobitniku Radanoviću uručio darove - zlatni prsten s hrvatskim grbom i sablju, a njegovom momku srebrni prsten s hrvatskim grbom i jatagan*

nost, a upravo je sjajna i bogata oprema sudionika u alkarskoj povorci jedan od najdojmljivih dijelova svečanosti. Nakon pregleda svečana alkarska povorka se pod zaštitom Gospe Sinjske uputila na alkarsko trkalište ispod stare sinjske tvrđave. Pred početak prve trke svim sudionicima alkarskog slavlja obratio se alkarski vojvoda Ivan Čikara koji je tom prigodom sve pozvao na jedinstvo. "Alka je naša prošlost, sadašnjost i budućnost koja je utkana u dušu ovoga kraja", kazao je alkarski vojvoda. Zahvalio je i premijeru Sanaderu što će Alka dobiti svoje dvore. "Vi ste svojom odlukom pogodili u sridu", kazao je Čikara, istaknuvši kako će alkarski dvori biti promotor mira te će pomoći kulturnom napretku i razvitku cetinskog kraja. Zatim je 292. alkarsko nadmetanje proglasio otvorenim.

Sedamnaestorici alkara kopljanika oka sokolova i viteške desnice koji su u pratnji alkarskih momaka čekali početak prve trke najveća je želja bila pogoditi u sridu. Nažalost pogodaka u sridu na ovogodišnjoj je Alci bilo malo. Samo četiri. Prvi je trčao Ante Poljak, slavodobitnik prošlogodišnje 291. alke koji je, podsjetimo, pobjedu izvojevao s tri pogotka u sridu. Neizvjesno je bilo do samoga kraja jer su nakon prve dvije trke rezultati bili izjednačeni. S najviše punata, četiri u treću, u trku su ušli alaj-čauš Tonči Bešlić i Tino Radanović. Alaj-čauš je promašio, a Tino Radanović pogodio u "dva" i tako pobijedio sa šest osvojenih punata. Dvadesetšestogodišnji slavodobitnik Tino Radanović je nezaposleni diplomirani kriminolog. Alku je prvi put trkao prošle godine. Alkarski vojvoda nakon što ga je proglasio slavodobitnikom na koplje mu je stavio plamenac, a Viteško alkarsko društvo mu je darovalo Zlatnu plaketu i 40 000 kuna.

Slavodobitniku je čestitao i predsjednik Stjepan Mesić. U prigodnom obraćanju predsjednik Mesić je istaknuo kako se Alka oduvijek prepoznavala kao viteško nadmetanje i simbol junačkoga Sinja i Cetinskog

kraja, da je održavanje Alke pod njegovim pokroviteljstvom, kao predsjednika svih građana RH, znak odmicanja Alke od politike i to, kako je rekao, dnevne politike koja se Alkom koristila za uske političke interese, nerijetko je suprotstavljajući općim interesima. "Učinimo zbog toga zajedno da Alka bude samo Alka - viteško nadmetanje koje će afirmirati našu kulturu, a ne stvarati političke podjele", kazao je predsjednik Mesić i dodao kako Alka simbolizira slobodarski duh Sinja i Cetinske krajine, ali i cijele Hrvatske, pa ima veliko značenje za sav hrvatski narod i sve građane Republike Hrvatske. Predsjednik Mesić je istaknuo i kako je Alka danas dio hrvatske baštine, ali da ubuduće kao nematerijalni spomenik kulture treba postati i dijelom europske i svjetske kulturne baštine te istaknuo: "Ističem to zbog toga što sam se još na početku državne samostalnosti Republike Hrvatske zauzeo ne samo za očuvanje, već i za međunarodnu afirmaciju alkarske tradicije. Sinjska alka u demokratskoj Hrvatskoj i sutra u Europskoj uniji ima budućnost."

Predsjednik Mesić je slavodobitniku Radanoviću uručio i svoje darove - zlatni prsten s hrvatskim grbom i sablju, a njegovom momku srebrni prsten s hrvatskim grbom i jatagan. Tako je u pravom viteškom nadmetanju protekla još jedna, 292. po redu, Sinjska alka. Ime njezina slavodobitnika Tina Radanovića će se, kako tradicija nalaže, upisati u svečane dokumente "potomstvu na znanje". ■

U viteškom nadmetanju titulu slavodobitnika s tri pogotka u "dva" i osvojenih šest punata odnio je Tino Radanović

U Republici Makedoniji održan stručni seminar u sklopu programa JCTP

Seminar za EOD timove

Svrha aktivnosti bila je višestruka: upoznavanje pripadnika OSRH i OS Republike Makedonije s nastavnim planom i programom izobrazbe i obuke EOD timova u OS-u SAD-a; s opremom za EOD/IEDD timove (pojedinačnom i zajedničkom); organizacijom EOD timova u misijama; ulogom i važnošću naučenih lekcija US EOD timova, kao i sadržajem SOP-ova za EOD/IEDD

Na seminaru su sudjelovali djelatnici J-4, 33. inž. brigada, ZzL i 66. bVP

Pod pokroviteljstvom američkog veleposlanstva u Zagrebu (Ureda za obrambenu suradnju), a u sklopu programa JCTP (Joint Contact Team Program) od 23. do 25. srpnja u Ohridu u Republici Makedoniji održan je stručni seminar "Explosive Ordnance Disposal and Reconnaissance". Na seminaru su bili pripadnici OSRH (J-4, 33. inž. brigada, ZzL i 66. bVP) i MUP-a RH, kao i pripadnici OS Republike Makedonije. Predavači na seminaru bili su eksperti iz US Navy EOD Team (EOD1 Marc A. D'adarrria i ND1 Phillip J. Convertino).

Svrha te aktivnosti je bila višestruka: upoznavanje pripadnika OSRH i OS Republike Makedonije s nastavnim planom i programom izobrazbe i obuke EOD timova u OS-u SAD-a, s opremom za EOD/IEDD timove (pojedinačnom i zajedničkom), organizacijom EOD timova u misijama, ulogom i važnošću naučenih lekcija US EOD timova, kao i sadržajem SOP-ova za EOD/IEDD. Načelnik za bilateralne poslove američkog Ureda za obrambenu suradnju pukovnik Gregory Scofield istaknuo je važnost razvoja EOD sposobnosti, te izrazio punu potporu naporima pripadnika OSRH i OS Republike Makedonije uz mogućnost daljnje suradnje kroz programe JCTP.

Cjelokupnu aktivnost inicirala je Uprava za logistiku GS OSRH radi potpore implementaciji partnerskog cilja "PC L 1036 I" i razvoja EOD sposobnosti (integriranjem i sinkronizacijom sposobnosti i djelovanja snaga više ustrojbenih cjelina OSRH i MUP-a RH) kao i razvoja interoperabilnosti pripadnika OSRH.

Zašto EOD? Zbog novih izazova asimetričnog ratovanja (četvrta generacija ratovanja) u kojima se borba ne odvija po načelima vojne doktrine nego se služi subverzivnim aktivnostima koje dovode do nepredvidivo opasnih metoda uporabe (ne)konvencionalnih sredstava u borbi za ostvarenje političkih, etničkih, vjerskih ili drugih ciljeva. Time EOD postrojbe dobivaju veliko značenje u odgovoru na moguće prijetnje koje postrojbe mogu susresti u području operacija (UXO, EOD, IED, teroristički napadi, bombaši samoubojice, mine/bombe iznenađenja itd.), čime se ugrožava osoblje, vitalne instalacije i materijalna sredstva pri čemu se ometa, usporava ili blokira provedba zapovijedi i elemenata borbene moći. Sve članice NATO saveza i sve nama bliske PzM zemlje već imaju razvijene EOD postrojbe, zavidno uvježbane i opremljene za provedbu misija u širokom spektru operacija u nacionalnom i multinacionalnom okruženju, a jedan od ciljeva ovoga stručnog semina- ra je pokretanje razvoja EOD timova u OSRH i OS Republike Makedonije u suradnji sa zemljama partnerima.

OJI

Jedan od ciljeva ovoga stručnog semina- ra je pokretanje razvoja EOD timova u OSRH i OS Republike Makedonije u suradnji sa zemljama partnerima

Džamija Hasana II. u Casablanci

Sagrađena je na zemlji "otetoj" od Atlantskog oceana i gotovo pola građevine leži ponad voda Atlantika. Taj dio poda džamije je staklen pa vjernici tijekom molitve mogu uživati u pogledu na valove oceana, a ideja je inspirirana stihom iz Kurana koji kaže da je "božji prijesto sagrađen iznad voda"

Iz Zapadne Sahare Mario ŠEBETOVSKEY

Iskoristio sam nekoliko dana odmora za kratko putovanje, pa sam se jednoga dana zatekao i u Casablanci. A Casablanca kao Casablanca. Ni C od one Casablance u kojoj su Humphrey Bogart i Ingrid Bergman pleli neumrlu ljubavnu priču usred II. svjetskog rata. Velik trgovački grad i luka u kojemu me se, kao i mnoge prije me-

ne, svojom veličinom i mješavinom suvremene ljepote što počiva na tradicionalnim temeljima veoma dojmila džamija Hasana II., druga najveća džamija na svijetu poslije džamije Masjid al-Haram.

Kada je pokojni marokanski kralj Hasan II., otac sadašnjeg vladara Maroka kralja Mohammeda VI, 1980. godine na svoj 51. rođendan objavio želju da Casablanca bude počašćena građevinom kojom će se ponositi dok je svijeta i vijeka, samo su si rijetki mogli predstaviti koliko će veličanstvena ta građevina biti. Projektirao ju je francuski arhitekt Michel Pensau, a kao predložak su poslužile dvije maurske palače Mezquita i Alhambra sagrađene u vrijeme arapske vladavine u Španjolskoj. Ideju su u stvarnost pretočili marokanski graditelji, njih oko 6000 za nekih sedam godina od 1986. do 1993. Sagrađena je na zemlji "otetoj" od Atlantskog oceana i gotovo pola građevine leži ponad voda Atlantika. Taj dio poda džamije je staklen pa vjernici tijekom molitve mogu uživati u pogledu na valove oceana, a ideja je inspirirana stihom iz Kurana koji kaže kako je "božji prijesto sagrađen iznad voda".

Njezin 210 metara visok minaret, najviši na svijetu, silno dojmljiv svojom čistoćom i ljepotom vidi se s ve-

like udaljenosti i noću i danju jer je iluminacija oko džamija vrlo jaka. Kažu da je količina struje koja se traži za sve potrebe džamije dostatna za normalnu opskrbu strujom petine Casablance, a Casablanca je najveći grad Maroka s gotovo četiri milijuna stanovnika. Ujedno je i najveći grad u svim zemljama članicama Maghreba. Materijal za gradnju džamije gotovo je sav iz Maroka; mramor je iz okolice Agadira, a granit iz Tafraoutea, a jedino su neka stakla dopremljena iz glasovitog Murana pokraj Venecije. Unatoč tradicionalnom stilu, pri gradnji su se koristili svim prednostima moderne tehnologije: golem krov pomiče se električno, džamija ima podno grijanje, električno pokretana vrata, laser s vrha minareta noću nebom ocrta put hadža u Meki, a sagrađena je tako da bude otporna i na potres.

Ta i stara Tin Mal džamija, sagrađena u 12. stoljeću i smještena u planinama Visokog Atlasa, jedine su dvije džamije u Maroku u koje smiju ući i oni koji nisu muslimanske vjere, a jednosatna tura po unutrašnjosti džamije nedostatna je da se vidi sve što bi trebalo biti viđeno. Na žalost nisam imao vremena uživati u njezinoj unutrašnjosti, što ću sigurno učiniti kad me put ponovno nanese u Casablancu. Unatoč njezinoj ljepoti i monumentalnosti, u Casablanci o džamiji vladaju podijeljena mišljenja. U jednu ruku silno su ponosni što takav prekrasan monument dominira gradom, a s druge strane smatraju kako je novac za gradnju džamije, nekih 500 - 800 milijuna dolara, mogao biti upotrijebljen u druge korisnije svrhe. U svakom slučaju, ova građevina nikoga ne ostavlja ravnodušnim i stotine ljudi iz cijeloga svijeta svakoga dana dolaze ovamo moliti se ili diviti joj se. ■

Džamija Hasana II.

US Army

AMERIČKA vojska se nakon uragana Katrina suočila s potrebom boljeg organiziranja potpore civilnim vlastima u spašavanju građana i saniranju posljedica raznih incidenata, prirodnih, industrijskih i sličnih. Jedan od odgovora je i mobilno za-

povjedno mjesto za krizne situacije C2V. Prvi put to je zapovjedno vozilo uporabljeno početkom svibnja u gradu Greensburgu u saveznoj državi Kansas u sklopu pomoći koju je Nacionalna grada Kansasa pružala stradalom gradu. Središnji dio vozila C2V je ACU-1000, hibridni elektronički uređaj koji osigurava satelitsku vezu velike protočnosti koja omogućava uspostavu kvalitetne internetske veze, videoprijenos, telekonferencije. Uređaj omogućava i pretvorbu različitih radnih frek-

vencija radiouređaja pa omogućava komunikaciju raznih ručnih radiouređaja koji inače rade na različitim frekvencijama i ne mogu raditi zajedno u normalnim uvjetima.

Vozilo C2V je potpuno samostalno, električnu energiju dobiva iz četiri generatora pa ne ovisi o lokalnoj infrastrukturi. Radni dio vozila ima nekoliko radnih stanica povezanih na ACU-1000, ima dio za sastanke, dio za spavanje te spremnik za opremu.

Nakon četiri dana neprestane uporabe u Kansasu C2V se pokazao učinkovitim i sigurnim dijelom opreme za krizna stanja. Ugrađena oprema radila je bez problema, a koncept vozila pokazao se dobrim i prilagodljivim terenskim uvjetima i raznim situacijama.

M. PETROVIĆ

Turska kupuje avione XKT-1

POTKRAJ srpnja Južna Koreja i Turska su zaključile ugovor o kupoprodaji južnokorejskih turboprop školsko-borbenih aviona XKT-1. Ugovor u vrijednosti oko pola milijarde američkih dolara obuhvaća isporuku 55 aviona XKT-1 koje proizvodi tvrtka KAI Industries, a treba se realizirati do 2013. godine. U Seulu ne kriju zadovoljstvo postignutim ugovorom, jer se on odnosi na dosad najveću narudžbu južnokorejskih aviona, odnosno to je drugi po vrijednosti izvozni ugovor za prodaju južnokorejske vojne tehnike. Naime, tijekom 2001. s Turskom je zaključen i ugovor vrijedan milijardu dolara o prodaji K-9 samohodnih haubica.

Avion XKT-1 je poboljšana inačica južnokorejskog turboprop školskog aviona KT-1 Woong Bee, od kojega se XKT-1 (u početku je nosio oznaku KT-1B) razlikuje poboljšanom instrumentacijom u kabini, podvjesnim točkama na kojima može nositi bombe od 225 kg i strojničko nao-

ružanje u kontejnerima. Pogonska skupina ostala je ista kao i na KT-1, čijih bi 950 ks trebalo omogućiti XKT-1 maksimalnu brzinu od oko 648 km/h, odnosno maksimalni dolet od gotovo 1700 km bez dodatnog tankanja gorivom, te maksimalni vrhunac leta od 11 000 m. Tursko ratno zrakoplovstvo avione XKT-1 kani rabiti za početnu i naprednu obuku svojih vojnih pilota, odnosno njima nastoji zamijeniti postojeću flotu svojih školskih aviona SF 260D i T-37B/C.

Na turskom natječaju KAI Industries je imao vrlo jake konkurente poput Raytheonovog T-6B II Texana i Embraerovog EMB-314 Super Tucana. KAI Industries je dosad uspio

prodati Indoneziji 19 aviona KT-1, a veliki su izgledi i da pobijedi na meksičkom, gvatemalskom i iračkom natječaju. Prema procjeni KAI Industriesa, u 67 zemalja svijeta trenutačno je u operativnoj uporabi više od 3000 aviona koji su u "klasi" KT-1/XKT-1, a u sljedećem desetogodišnjem razdoblju minimalno 200 avione bit će zamijenjeno novim inačicama, što je velika šansa za proizvođače aviona među kojima KAI Industries nastoji izboriti što bolje mjesto.

I. SKENDEROVIĆ

Nova majica

URED američke kopnene vojske za razvoj opreme za vojnike Program Executive Soldier predstavio je novu majicu za vojnike. Kako je riječ o naprednoj majici s nizom novih svojstava najprije će biti izdana vojnicima raspoređenim u Afganistanu i Iraku.

Nova majica ima duge rukave, otporna je na vatru, dobro upija vlagu tijekom napornih fizičkih aktivnosti, dobro diše i otporna je na habanje, kao i ostali dijelovi nove odore ACU. Majica ima našivene i džepove, infracrvene identifikacijske oznake i čičak vrpce za postavljanje oznaka.

Torzo nove majice je u zelenoj boji, dok su rukavi u standardnom maskirnom digitalis uzorku. Kroj

majice je sportski, s uzdužnim šavovima na ramenima koji osiguravaju udobnost. Na laktovima su ušivena dodatna ojačanja, a na prsima je logo kopnene vojske.

Majica je načinjena je od posebnog antimikrobnog pamuka i tretirana novim impregnacijskim sredstvom koje osigurava dobru zaštitu od zapaljenja. Zamišljena je kao temeljna odjeća i može se nositi ispod neprobojnog prsluka IBA. Uz ostale dijelove odore ACU, koji su također tretirani istim impregnatom, povećava se sigurnost vojnika i smanjuje ozljede u slučaju da ih zahvati vatra. Naručene su i posebne rukavice s protupožarnom impregnacijom kako bi se smanjile opekline ruku, posebno kod posada koje mo-

US Army

raju napustiti vozilo u plamenu i često im tijekom izlaska ruke dođu u kontakt s vatrom i užarenim dijelovima vozila.

M. PETROVIĆ

Certificirano F-T sintetičko gorivo

tali motori bili opskrbljivani klasičnim JP-8 gorivom. Uz uspjeh na bombarderima B-52, Američko ratno zrakoplovstvo kani do 2011. na sličan način testirati i ostale tipove zrakoplova koji se nalaze u njezinom sastavu, pa ovisno o postignu-

tim rezultatima i na njima certificirati uporabu F-T goriva. To se prije svega odnosi na transportne avione C-17 Globemaster III i na bombardere B-1B Lancer.

Projekt dobivanja sintetičkog goriva američko ministarstvo obrane pokrenulo je prije pet godina. Razloga za to bilo je više. Njime se želi odgovoriti na strateški cilj američkih oružanih snaga da do 2016. bude osigurano bar 50% pogonskog goriva iz alternativnih domaćih izvora kako bi se smanjile ovisnosti o uvoznom gorivu, postigla što viša razina standardiziranosti (unificiranosti) vrsta goriva (trenutačno se u američkim oružanim snagama rabi 9 različitih tipova goriva), omogućila uporaba goriva iznimne čistoće i

boljih odlika, te postigle bolje mogućnosti pogonskih agregata uz smanjenje potrošnje goriva, odnosno smanjenje ispuštanja štetnih plinova.

Tijekom testiranja sintetičkog goriva na B-52, rabljeno je gorivo koje je dobiveno F-T procesom proizvodnje iz prirodnog plina. F-T gorivo je proizvela američka rafinerija Syntroleum, koja je dosad proizvela više od milijun i pol litara F-T goriva koje se rabi za potrebna testiranja. F-T proces proizvodnje sintetičkog goriva razvijen je tijekom dvadesetih godina prošlog stoljeća u Njemačkoj, kad su njemački inženjeri počeli razvijati tehnologiju dobivanja sintetičkog goriva iz prirodnog plina i ugljena. Američke oružane snage su najveći potrošač aviogoriva u SAD-u, a unutar njih Američko ratno zrakoplovstvo prednjači u odnosu na druge grane, koje također imaju zrakoplovnu komponentu, s 58% potrošnje. Kratkoročni strateški cilj američkih oružanih snaga je da do 2008. bude osigurano 378 milijuna litara sintetičkog goriva.

I. SKENDEROVIĆ

NA SVEČANOSTI koja je 8. kolovoza održana u zrakoplovnoj bazi Edwards Američko ratno zrakoplovstvo službeno je certificiralo uporabu sintetičkog tzv. F-T (Fischer-Tropsch) mlaznog goriva. Tim svečanim činom F-T mlazno gorivo proglašeno je sigurnim za punu operativnu uporabu, odnosno odsad će svi američki strateški bombarderi B-52H biti isključivo opskrbljivani tim tipom mlaznog goriva.

Završna faza projekta certificiranja novog (često nazivanog i alternativnog) tipa mlaznog goriva započela je tijekom rujna prošle godine kad su na ispitnom bombarderu počela prva testiranja tako da su isprva samo dva od ukupno osam motora bila opskrbljivana F-T-om, dok su os-

Terminal za blisku suradnju

AMERIČKA vojska se orijentirala na združena djelovanja različitih grana kako bi ostvarila što bolje rezultate zahvaljujući koordinaciji i preciznom zajedničkom djelovanju protiv protivničkih snaga.

Jedan od novih elemenata opreme koji omogućava takvo precizno djelovanje je taktički terminal JTAC (Joint Terminal Attack Contoler) koji ima zadaću osigurati preciznu i učinkovitu zračnu potporu (osigurava ju američko ratno zrakoplovstvo - USAF) snagama na zemlji (koje pripadaju američkoj kopnenoj vojsci - US Army).

Zadaća JTAC-a je komunikacija između letjelica i kopnenih snaga, ili riječima jednog od operatera: "Mi spajamo dva svijeta". Terminali

JTAC se pridodaju prednjim snagama, često su na samoj "oštrici" jer im to osigurava najbolji pregled situacije i prenošenje podataka zrakoplovstvu o mjestima koje treba napasti. Terminali su instalirani u npr. oklopna vozila kopnene vojske (kao što je Stryker), a na njima rade posebno osposobljeni pripadnici zrakoplovstva koji su pridodani postrojbama kopnene vojske.

Iako se na prvi pogled sve čini jednostavno, u stvarnosti treba dosta planirati, uvježbavati i biti pozoran tijekom komunikacije kako nešto ne bi krenulo po zlu. Rezultati

US Army

moгу biti tragični, nenamjerno bombardiranje vlastitih snaga ili napad na krivo područje što može rezultirati civilnim žrtvama.

Operateri na JTAC-u imaju i poseban videoprijemnik ROVER koji snagama na tlu omogućava da u realnom vremenu vide ono što vidi i pilot preko svojih optičkih senzora.

M. PETROVIĆ

Modernizacija švedskih brodova za protuminsku borbu

ŠVEDSKA brodograđevna tvrtka Kockums započela je radove na remontu i modernizaciji pet brodova za protuminsku borbu od sedam postojećih klase Landsort švedske kraljevske ratne mornarice u skladu s ugovorom potpisanim sa švedskom agencijom za nabavu vojne opreme (FMV- Fösvartes Materielverk). Vrijednost ugovora nije objavljena, no procjenjuje se na 152 milijuna dolara. Brodovi HMS Kul-

len (M74) i HMS Ven (M76) nisu obuhvaćeni tim remontom zbog modernizacije provedene 2003. u svrhu međunarodnih mirovnih operacija.

Brodovi za protuminsku borbu klase Landsort isporučeni su švedskoj mornarici od 1984. do 1992. godine. Glavne značajke tih plovila su duljina 47,5 m, širina 9,6 m, gaz 2,3 m uz istisninu 360 tona. Trup im je načinjen od staklom ojačana polieste-

ra (stakloplastike), postižu brzinu od 15 čvorova, dok im je doplov 2000 nautičkih milja omogućen uz brzinu od 12 čv. Propulzijski sustav čine četiri brzookretna dizelmotora pojedinačne snage 300 kW te dvaju Voith-Schneiderova propelera. Osnovno naoružanje sastoji se od pramčanog topa kalibra 40 mm i dviju strojica kalibra 12,7 mm.

Trenutačno su u tijeku radovi na prva tri broda, HMS Koster (M73), HMS Vinga (M75) i HMS Ulvon (M77). Modernizacija obuhvaća nabavu i ugradnju novog borbenog i zapovjednog sustava, postavljanje novog protuzrakoplovnog sustava, sonarnog sustava te dodatnog daljinski upravljanoг podvodnog plovila, vjerojatno tipa Double Eagle Mk III. Postojeći i novi sustavi i oprema omogućit će produljenje operativnog vijeka brodova za 10 godina. Remont i modernizacija svih pet brodova obaviti će se u Kockumsovom brodogradilištu u Karlskroni, a ponovno porinuće prvog broda HMS Koster očekuje se tijekom ljetnih mjeseci ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Uspješnost AEGIS-ovog BMD ispitivanja

AMERIČKA Agencija za raketnu obranu (Missile Defence Agency - MDA) objavila je potkraj travnja ove godine izvještaj o uspjehu Aegis BMD (Ballistic Missile Defense - obrana balističkim projektima) programa koji se temelji na istodobnom presretanju mete - balističkog projektila i obrani od napada krstarećeg projektila tijekom ispitivanja održanih u vodama Tihog oceana. Ispitivanje je provedeno u suradnji s američkom ratnom mornaricom, pri čemu je od izrazite važnosti bilo ponoviti planirano Aegis BMD ispitivanje prekinuto u prosincu 2006. nakon neuspješnog lansiranja Raytheonovog Standard Missile (SM-3) projektila koji je imao ulogu presretača. Smatralo se kako će ispitivanje donijeti više operativnog realizma navedenom sustavu testiranjem mogućnosti istodobnog tra-

ganja i obaranja konvencionalnih zračnih objekata te sudjelovanjem balističkih projektila.

Zadaća je uspješno provedena i završena s američke krstarice naoružane vođenim projektilima klase Ticonderoga, USS Lake Erie. S broda je ispaljen SM-3 Block IA projektil kako bi presreo metu - balistički projektil kratkog dometa Aegis Readiness Assessment Vehicle - ARAV koji je lansiran s testnog poligona na otoku Kauai, Hawaii. Prvi put je ARAV uporabljen u takvom ispitivanju jer je dosad bio rabljen jedino u zadaćama pretraživanja.

Projektil SM-2 Block IIIA lansiran je protiv neprijateljske zračne mete - krstarećeg projektila koji je ispalio zrakoplov. Meta je presretana na oko 100 nautičkih milja iznad oceana i 250 nautičkih milja sjeverozapadno od otoka Kauai, što je osmo uspješno presretanje od deset pokušanih. U skladu s izvješćem Agencije za raketnu obranu, ispitivanje je pokazalo sposobnost krstarice USS Lake Erie u istodobnom angažiranju balističkih projektila i samoodbrani od mogućih napada.

M. PTIĆ GRŽELJ

Talijanski Eurofighteri dobivaju PIRATE-IRST

TALIJANSKOM ratnom zrakoplovstvu (Aeronautica Militare) potkraj srpnja isporučen je prvi borbeni avion Eurofighter Typhoon II, opremljen senzorskim sustavom PIRATE-IRST koji je u cijelosti dizajnirala i proizvela talijanska tvrtka Galileo Avionica, dio konzorcija Finmeccanica. Isporučeni avion je dio Tranche 1 batch 5 serije Eurofightera, a smješten je u talijanskoj zrakoplovnoj bazi Grosseto. Senzorski sustav PIRATE-IRST može

obavljati iste zadaće kao klasični radarski sustav na borbenim avionima, omogućavajući pritom pasivni način pretraživanja i praćenja ciljeva u zraku bez elektromagnetskih zračenja, odnosno bez aktiviranja protivničkih RWR (Radar Warning Receiver) obrambenih senzorskih paketa na avionima. Time IRST (Infra-Red Search and Track) senzori s jedne strane pilotima u zraku mogu služiti kao dodatni "par očiju", čime se postiže bolja preglednost situacije, a s druge, znatno pripomažu njihovoj, uvjetno rečeno, nevidljivosti u zračnom boju, čime avioni dobivaju dodatnu taktičku prednost. Senzori PIRATE (Passive Infra-Red Airborne Tracking Equipment) na određen način kombinira-

ju odlike IRST i FLIR (Forward Looking Infra-Red) senzorskih sustava, pa iako su veličinom kompaktni jezgra sustava se bez problema smješta u unutrašnjost aviona, ali na gornjem lijevom dijelu nosne sekcije može se uočiti kako "izdajnički" strši glava za pretraživanje. Za razliku od nedavnog američkog rješenja koje predviđa opciju "podvješavanja" IRST senzora bez zadiranja u strukturu aviona, talijanski Eurofighteri će imati trajnu instalaciju PIRATE-IRST senzora. Prošlogodišnji ugovor na temelju kojega je od Galileo Avionicae naručeno 200 senzorskih sustava PIRATE-IRST za potrebe ugradnje na Tranche 2 seriju Eurofightera pokazuje mogućnost da se tim sustavima opreme i druge zemlje.

I. SKENDEROVIĆ

Minobacači - oružje rovovskog rata (I. dio)

Marinko OGOREC

Suvremeni minobacači "dijete" su Rusko-japanskog rata 1904. - 1905. koji je donio znatne novine u razvoju naoružanja, vojne tehnike i ratne vještine, a po angažiranim snagama i sredstvima nagovijestio dolazak novoga doba i novog načina ratovanja. Masovnost angažiranih snaga (u ratu je neposredno sudjelovalo po 1 200 000 ljudi sa svake strane), povećane potrebe za njihovim materijalnim osiguranjem i specifičnost ratišta, istaknuli su značenje logistike i transporta (pomorskog i željezničkog). To je bio prvi rat krupnih razmjera u kojem su masovno rabljene strojnice, puške repetirke i topovi sa zatvaračem i sustavom amortizacije, što je u svakom slučaju dovelo do promjene u taktici i

uporabi postrojbi. Prva masovnija uporaba strojnice kod obje zaraćene strane rezultirala je naglim povećanjem važnosti inženjerijskog uređenja borbenih položaja, pa se prvi put u povijesti dominantnim javlja rovovski način ratovanja, koji će prevladavati u I. svjetskom ratu.

Potreba za topničkim oruđem koje će moći iz vlastitih rovova ubaciti projektil u protivnički bez povećane opasnosti za njegovu poslugu, posebno je došla do izražaja tijekom opsade Port Arthura, kad su se položaji zaraćenih strana toliko približili jedan drugome da klasično topništvo nije moglo gađati protivnika u prednjim rovovima bez opasnosti po vlastite snage. S obzirom na to da se problem nije mogao riješiti kao u ranijim slučajevima (upora-

bom minskih punjenja koje bi inženjerci pokušali ugurati ili ubaciti u protivničke položaje) zbog iznimno ubojite paljbe protivničkih strojnica, Rusi su konstruirali poseban projektil za čije ispaljivanje su se koristili prilagođenim brodskim topom kalibra 47 mm. Jedan od primarnih zahtjeva za to oruđe bilo je gađanje s polaznim kutovima većim od 45° (novo oruđe gađalo je pod kutovima od 45° do 65°) i tako je stvoren prvi minobacač. Doduše, topnička oruđa koja su gađala u tzv. gornjoj skupini kuteva (od 45° do 90°) u to vrijeme više nisu bila novina, jer su postojala i rabila se još od XIV. stoljeća pod nazivom *merzeri*. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Roboti za kopnene operacije

Nagli razvoj besposadnih kopnenih vozila i njihova sve češća primjena u vojsci polagano mijenja izgled operacija modernih kopnenih snaga. Ponuda na tržištu još nije posebno bogata, ali stalno se pojavljuju novi modeli s novim mogućnostima

Pripremio Srećko RADOVIĆ

Pojava besposadnih kopnenih vozila (BKV) dovest će do promjene taktike kopnenih snaga, a ona će biti sve vidljivija idućih desetak godina, kako novorazvijena vozila budu ulazila u operativnu uporabu.

Dosad su se BKV-i rabili samo za najopasnije zadatke, odnosno potragu i uklanjanje eksplozivnih naprava, izviđanje u kontaminiranom području ili u posljednje vrijeme izviđanje u opasnom području pod nadzorom protivnika.

Sadašnji sukobi najčešći su u urbanim područjima i postrojbe na terenu trebaju prikupiti podatke o okolnim zgradama tako da u njih ne ulaze osobno. Danas se vojnici u takvom području kreću s vrlo malo informacija o okolini. Često ih dočekaju mine iznenađenja, postavljene eksplozivne naprave na daljinsko upravljanje ili dobro prikriveni protivnici. Kad bi mogli dobiti informacije o području ispred njih, to bi znatno umanjilo mogućnost neugodnih i opasnih iznenađenja. A upravo su BKV-i ona tehnologija koja bi te informacije trebala omogućiti.

Sadašnji je pristup u razvoju BKV-a stvoriti sustave koji bi štitili vojnike u opasnim područjima i to tako da se kreću ispred vojnika i otkrivaju potencijalne opasnosti koje ih vrebaju. Kako bi to mogli uspješno obavljati, moraju biti opremljeni raznim naprednim sensorima. Sensori obuhvaćaju termalnu kameru za djelovanje u uvjetima loše vidljivosti, noćnu kameru, laserski daljinomjer i slične uređaje za prikupljanje podataka o okolini. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

PZO sustavi velikog dometa

Od suvremenih PZO sustava velikog dometa očekuje se da imaju dobru taktičku i stratešku pokretljivost i mogućnost uništavanja širokog spektra ciljeva. Taktička pokretljivost znači da svi podsustavi moraju biti na terenskim vozilima, a strateška da moraju biti dovoljno lagani kako bi se mogli prevoziti i transportnim avionima srednje veličine. Uz to, od njih se očekuje da mogu uništavati balističke projekte male i srednjeg dometa

— Pripremio Siniša RADAKOVIĆ —

Za protuzračnu obranu američke vojske i dalje su najveće prijetnje borbeni avioni i helikopteri, ali sve veću prijetnju čine i balistički projektili svih dometa, krstareći projektili, bespilotne letjelice i rakete. U takvim okolnostima protuzračni raketni sustavi velikog dometa imat će sve veće značenje, posebno u obrani od balističkih projektila i borbenih bespilotnih letjelica koje će napadati s velikih visina. Tako i protuzračna obrana dobiva na važnosti.

Osnova američke protuzračne obrane na velikim udaljenostima je Raytheonov sustav Mim-104 Patriot. Patriot je jedini PZO sustav koji je u ratu dokazao da može obarati balističke projekte male i srednjeg dometa. Uz stalne modernizacije i modifikacije Patriot će ostati osnova američke PZO obrane idućih dvadeset godina. Od početka proizvodnje 1980. Raytheon je za američku vojsku i osam stranih kupaca proizveo više od 170 lansera i više od 9000 projektila.

Patriotova se bitnica obično sastoji od radara, zapovjednog centra, sustava za napajanje električnom energijom i četverostrukih lansera. Sve su komponente postavljene na prikolici što omogućava dobru pokretljivost cijelog sustava. Tijekom rata za oslobađanje Kuvajta od iračke okupacije (1990.-1991.) u operativnu je uporabu uveden projektil Patriot Advanced Capability Phase 2 (Pac-2) optimiziran za obaranje balističkih projektila, za razliku od originalnog Mim-105A Standard projektila koji je bio optimiziran za obaranje zrakoplova na svim visinama. Patriot je ostvario zadovoljavajuću učinkovitost od 70 posto protiv balističkih projektila lansiranih iz Iraka prema ciljevima u Saudijskoj Arabiji. No, učinkovitost protiv

projektila koji su iz Iraka lansirani na Izrael bila je razočaravajuće mala - samo 40 posto. Zbog toga je razvijen sveobuhvatni program poboljšanja kako bi Patriot dobio veće mogućnosti u protubalističkoj obrani (ballistic missile defence - BDM).

Najvažniji element unapređenja su dva nova projektila. Prvi je Guidance Enhanced Missile Plus (Gem+) koji je donio poboljšane mogućnosti borbe protiv kratkodometnih krstarećih i balističkih projektila. Još veća poboljšanja donio je projektil Pac-3 sa znatno manjom bojnoglavom u odnosu na velike prefragmentirane bojne glave projektila Pac-2 i Gem. Uporaba manje bojne glave postala je moguća jer Pac-3 ima znatno veću preciznost koja se ogleda u povećanim mogućnostima izravnog udara u cilj. Manja bojna glava istodobno znači i manju masu (30 posto manju u odnosu na Pac-2) i promjer projektila. Pac-3 je zadržao istu dužinu kao i Pac-2, ali je manji promjer omogućio da se u standardni čeverostruki lanser za Pac-2 može postaviti čak 16 projektila Pac-3. Iako je prvobitno američka vojska planirala na lanserima rabiti kombinaciju Pac-2 i Pac-3 projektila, naknadno se predomisli pa će po Pure Fleet Planu svojih 13 Patriot bojni do kraja proračunske godine 2009. (FY09) opremiti isključivo Pac-3 projektilima. Zbog toga je tvrtka Raytheon dobila ugovor vrijedan 38,6 milijuna američkih dolara za modernizaciju tri Patriot bojne (dvanaest lansirnih položaja) u Pac-3 konfiguraciju koja, osim uporabe novog projektila, donosi i poboljšanja radara i nadzornog sustava. Od američke Aviation and Missile Command tvrtka Lockheed Martin je dobila ugovor vrijedan 376 milijuna američkih dolara za isporuku 112 Pac-3 projektila s pričuvnim dijelovima i dijelovima za modificiranje lansera. Ugovor obuhvaća i troškove održavanja projektila. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Prvih trideset godina H-60

Otkad je prije tridesetak godina poletio prvi H-60, obitelj transportnih i borbenih helikoptera Black Hawk i Seahawk postali su "Katica za sve" američkih oružanih snaga i najprofitabilniji proizvod tvrtke Sikorsky

Pripremio Dražen MILIĆ

"Roden" na iskustvima Vijetnamskog rata, a na temelju zahtjeva za Utility Tacitcal Transport Aircraft System (UTTAS) američke vojske iz kolovoza 1972., H-60 je zapravo razvijen kao zamjena za tada podjednako raširen Bellov helikopter UH-1 Iroquois (poznatiji pod nadimkom Huey). U uži su izbor ušla dva projekta - YUH-60 tvrtke Sikorsky i YUH-61 tvrtke Boeing Vertol. Nakon intenzivnih testiranja 23. prosinca 1976. Sikorskyjev je prijedlog proglašen pobjedničkim. Prvi od tri pobjednička prototipa YUH-60A Black Hawka

(tvorničke oznake S-70A) poletio je 17. listopada 1974. Presudnu je prednost nad protivnikom YUH-60A dobio boljim ispunjavanjem zahtjeva unutar Prime Items Developments Specification (PIDS). Letna su ispitivanja potvrdila da Sikorskyjev helikopter može prevesti opremu (ili 11 vojnika s opremom) mase 1188 kilograma na bilo koju točku na Zemlji. Potpuno opterećen mogao je pri temperaturi zraka od čak 35 stupnjeva lebdjeti na visini od 1335 metara. Rabeći 95 posto snage svoja dva motora General Electric (GE) T700-GE-700, pojedinačne

snage 1560 ks (transmisija helikoptera ograničena je na snagu od 2828 ks), ostvarivao je brzinu penjanja iz faze lebdenja od 157,5 metara u minuti. Prijašnji američki transportni helikopteri iste veličine pod istim uvjetima mogli su ponijeti najviše jednog vojnika, kako bi mogli ukrcati dostatnu količinu goriva. Za razliku od njih, Black Hawk je mogao ukrcati 11 opremljenih vojnika i nositi dovoljno goriva za let dužine dva sata i 20 minuta. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Svjetski podmorničarski programi

Proizvođači podmornica zadovoljni trljaju ruke jer se sve veći broj država odlučuje kupiti nove ili bar rabljene podmornice

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Iako su početkom devedesetih godina prošlog stoljeća, ili bolje rečeno nakon okončanja hladnoga rata, mnogi vojni analitičari tvrdili kako je vrijeme podmornica nepovratno prošlo te da se vojske moraju okrenuti novim prioritetima, suvremeni svjetski podmorničarski programi ih demantiraju. Ne samo da je od tada velik broj ratnih mornarica prvi put dobio podmornice, već i sve veći broj država razvija svoje kapacitete za njihovu gradnju. Ako pogledamo današnju sliku podmorničarskih razvojnih programa, vidi se da je tek tucet država sposobno za samostalno projektiranje i gradnju suvremenih klasičnih podmornica. Znatno više država pokušava razviti svoje kapacitete otkupom licenci i prijenosom tehnologija. Pokušat ćemo dati sveobuhvatan pregled svjetskih programa razvoja i gradnje klasičnih podmornica.

I dok je nuklearni pogon i pedeset godina nakon razvoja ostao ograničen na relativno mali broj korisnika, AIP (Air-Independent Propulsion - pogon neovisan o zraku) tehnologija širi se neusporedivo brže, iako tehnološki gledano ni-

je bitno jednostavnija od nuklearne. Uporaba AIP sustava na klasičnim podmornicama znatno poboljšava neke njihove borbene mogućnosti tijekom podvodne plovidbe.

Prednosti AIP podmornica privlekle su pozornost i nekih velikih ratnih mornarica. Tako je američka ratna mornarica, koja je prva odustala od uporabe dizel-električnih u korist nuklearnih podmornica, na 12 mjeseci "posudila" jednu švedsku podmornicu klase Gotland kako bi detaljno testirala sve mogućnosti njezinog Stirling AIP pogona. Oskudne vijesti s tog testiranja govore da se Gotland pokazao iznimno dobrom podmornicom, posebno u priobalnim vodama, pa je itekako namučio američke protupodmorničke snage. Zbog toga ne čudi što je

švedska ratna mornarica odlučila sve svoje podmornice opremiti Stirling AIP pogonom. Zanimanje je pokazao i Japan koji bi taj pogon mogao

ugrađivati u svoje poboljšane podmornice Oyashio. Zainteresirala se i singapurska mornarica koja će 2010. dobiti dvije švedske podmornice klase Vastergötland. Prije isporuke podmornice će proći remont i modernizaciju u brodogradilištu tvrtke Kockums kako bi dobile dodatnu sekciju dužine 12 m za Stirling Mk3 AIP modul. Tako će singapurske podmornice dobiti gotovo identične borbene mogućnosti kao i švedske. Zahvaljujući Stirling pogonu (koji rabi dizelsko gorivo i tekući kisik) podmornice će moći ostati pod vodom 15 dana pri brzini krstarenja od pet čvorova.

Za Stirling pogon zainteresirala se i kanadska ratna mornarica koja bi njime poboljšala mogućnosti djelovanja svojih podmornica klase Victoria, posebno ispod ledenih površina Sjevernog pola. I australska ratna mornarica razmatra mogućnost kako bi na isti način modernizirala svoje podmornice klase Collins, građene po švedskim projektima. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Razvoj podmorničarstva do konca Prvog svjetskog rata

Hollandove podmornice: modeli V i VI začetak podmorničarske flote SAD-a

U kasnim osamdesetim godinama devetnaestoga stoljeća podmornicu je kao sredstvo namijenjeno pomorskom ratovanju postalo teško ignorirati. Toga su bili itekako svjesni u vrhovima RM SAD-a pa su 1888. i 1889. godine raspisali konstruktorski natječaj za prvu podmornicu koja će ući u flotni sastav mornarice

— Pripremio Igor Spicijarić —

Na prvom natječaju u najuži izbor ušli su projekti koje su podnijeli Nordenfelt i Holland, ali se zbog spora među vodećim ljudima mornaričke administracije oko načina testiranja podmornica odustalo od oba projekta, iako je Holland bio neslužbeni pobjednik. Na ponovljenom natječaju godinu dana kasnije ponovno je pobijedio Hollandov projekt, ali je nova administracija u Washingtonu raspoloživi novac iz mornaričkog proračuna preusmjerila u završetak površinskih ratnih brodova.

Treći natječaj iz 1893. godine protekao je u znaku natjecanja između Hollanda i Georgea Bakera. Ovaj put Baker je bio u prednosti, ali iza Hollanda je stajao moćan lobi. Politički sukob dvaju moćnih lobija bio je prekinut iznenadnom Bakerovom smrću. Pobjednikom natječaja je ponovno proglašen Hol-

land. Takav razvoj situacije ogorčio je još jednog konstruktora, tada 27. godišnjeg Simona Lakea koji je smatrao svoje projekte superiornijim od Hollandovih i Bakerovih ali se nije javio na natječaj. Bio je tada još premlad, s malo novca i bez političkih zaštitnika, pa nije ni čudo što je bio "politički i tehnički ignoriran i izmanipuliran". Naivno se nadao da će američka mornarica izgraditi njegovu podmornicu o vlastitom trošku pod njegovom supervizijom.

Model Holland V - Plunger

John Holland je ugovor za izgradnju svoje pete podmornice koja je dobila ime Plunger potpisao s brodogradilištem Columbia Iron Works u Baltimoru u saveznoj državi Maryland. Problemi koji su pratili tu podmornicu datiraju od početka njezine konstrukcije. Nai-

me njegove zamisli u znatnoj su se mjeri razlikovale od mornaričkih zahtjeva. No podimo redom: kao prvo Holland je na Plungera želio ugraditi benzinski Otto motor, ali je mornarica inzistirala da propulziju podmornice u površinskoj plovidbi preuzme parni stroj. Holland je namjeravao prenijeti snagu pogonskog motora preko jedne osovine do propelera postavljenog u uzdužnicu podmornice - mornarica je inzistirala na dvije propelerske osovine. Kao kompromisno rješenje podmornica je na kraju imala tri propelerske osovine. Napokon, Holland je kontrolu dubine namjeravao regulirati pomoću horizontalnih kormila, ali je mornarica nametnula rješenje s dodatnim okomitim propelerima. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr

Isoroku Yamamoto: Samuraj na zapovjednom mostu

Pošto je 1940. promaknut u admiral, Yamamoto je proročanski upozorio japanskog premijera da izbjegava rat s Amerikom, uz izjavu: "Ako mi se kaže da ratujem, ratovat ću kao lud prvih šest mjeseci, ali nisam siguran kako će biti druge i treće godine..."

Hrvoje STRUKIĆ

Otac budućega japanskog velikog admirala bio je niže rangirani samuraj Nagaoka klana Sadayoshi Takano. Njegov sin rođen je 4. travnja 1884. kao Isoroku Takano u Nagaoki, gradu koji je pripadao okrugu Niigata. Ime Isoroku stari je japanski termin, a znači broj 56. Time se upućivalo na godine njegova oca kad je Isoroku rođen.

U Carsku japansku mornaricu mladi Takano ušao je sa sedamnaest godina. Neposredno pošto je diplomirao na Carskoj japanskoj pomorskoj akademiji (1904.), dobio je čin i kao pomorski dočasnik dolazi na krstaricu Nishin za vrijeme Rusko-japanskog rata 1904. - 1905. Bio je ranjen u bici kod Tsushime, gdje je izgubio dva prsta na lijevoj ruci. Kasnije je dobio nadimak "80-postotni" od svojih omiljenih gejši. Čin zastavnika dobio je 1905., potporučnika 1907., a poručnika dvije godine kasnije.

Vratio se u Pomorski stožerni kolodž 1914. i dobio čin poručnika-zapovjednika 1915. Došlo je i do obiteljskih promjena: Isoroku je 1916.

usvojila obitelj Yamamoto i preuzeo je njihovo ime, prema običaju da japanske obitelji koje nisu imale sinove usvajaju mlađe muškarce u svrhu produljenja obiteljskog imena. Oženio se 1918. Sa suprugom Reiko imao je četvero djece, dva sina i dvije kćeri.

Yamamoto je bio protivnik rata s Amerikom, ponajviše stoga što je od 1919. do 1921. studirao na U.S. Naval War College i Harvardskom sveučilištu, a zatim je bio admiralov ađutant i dva puta japanski pomorski ataše u Washingtonu.

U čin kapetana Yamamoto je bio promoviran 1923., a sljedeće godine kao četrdesetogodišnjak promijenio je specijalnost iz topništva u pomorsko zrakoplovstvo.

Prvi put preuzima zapovjedništvo na brodu 1928., i to krstarice Isuzu, a iste godine već je zapovjednik no-

Pred II. svjetski rat japanska Zdržena flota koja je predstavljala glavnu snagu Ratne mornarice bila je podijeljena na šest flota površinskih brodova, flotu podmornica i združenu zrakoplovnu flotu. U sastavu Ratne mornarice nalazila su se 232 veća ratna broda i 2200 borbenih zrakoplova s nešto preko 0300 000 ljudi. Imali su 10 bojnih brodova, 10 flotnih nosača i to šest teških i četiri laka, 18 teških krstarica sa snažnim naoružanjem i 18 lakih, te 113 razarača i 63 podmornice. Zrakoplovstvo Ratne mornarice imalo je 1800 do 2000 zrakoplova raspoređenih u četiri zrakoplovno-pomorske flote, na nosačima zrakoplova oko 500, a ukrcanih na ratne brodove oko 100 aviona. U naoružanju je imalo lovce Mitsubishi A6M Zero, torpedne bombardere Nakajama B5N, obrušavajuće bombardere Aichi D3A, lake i teške bombardere Mitsubishi G3M i G4M koji su, usput, radi lagane konstrukcije i mnogo goriva bili posebno ranjivi u borbi. G4M dobio je nadimak "Leteći upaljač cigareta". Ironično je da je u jednom od takvih zrakoplova poginuo i Yamamoto. Pomorski lovac Zero smatran je u to vrijeme najuspjelijim zrakoplovom na svijetu, iako je tijekom rata imao velik broj žrtava i havarija.

Yamato - najveći bojni brod svih vremena

sača zrakoplova Akagi. Zalagao se za uporabu i razvitat pomorski zrakoplovstva, posebno kao načelnik odjela pomorskog zrakoplovstva u Stožeru Admiraliteta. Izgradnju jake pomorsko-zrakoplovne sile podupirao je i kasnije. U Ministarstvu zrakoplovstva bio je prije nego što je postavljen za zapovjednika Prvog divizionara nosača zrakoplova.

U činu kontraadmirala je od 1929. Sudjelovao je na drugoj Londonskoj pomorskoj konferenciji 1930., a na konferenciji 1934., kao viceadmiral, bio je u statusu vojnog specijalista prateći diplomate koji ne poznaju vojnu problematiku.

U prosincu 1935. postavljen je za zamjenika ministra Ratne mornari-

ce, a u studenome 1939. zapovjednik je I. pomorske flote.

Yamamoto se osobno suprotstavio napadu na Mandžuriju 1931., kao i kasnijem ratu s Kinom 1937., a 1940. i Trojnom paktu. Takvi stavovi učinili su ga metom napada militarista.

U čin admirala Yamamoto je bio unaprijeđen 1940. Tada je upozoravao japanskog premijera da izbjegava rat s Amerikom uz izjavu: "Ako mi se kaže da ratujem, ratovat ću kao lud prvih šest mjeseci, ali nisam siguran kako će biti druge i treće godine."

Zapovjedništvo nad Združenom flotom, Rengo Kantai, preuzeo je u kolovozu 1941. Osobno je od siječnja planirao iznenadni napad na

američku Pacifičku flotu u Pearl Harboru 7. prosinca 1941. i nametnuo ga Stožeru Admiraliteta.

Uspješno je zapovijedao u prvoj etapi rata na Pacifiku od prosinca 1941. do lipnja 1942., ali je u bici za Midway u lipnju 1942. koju je osobno vodio pretrpio težak poraz.

Yamamoto se suprostavio gradnji super bojnih brodova Yamato i Musaski i više se volio koristiti nosačima, što je i učinio od Pearl Harbora do Midwaya. Zalagao se za izraziti red u zračnim flotama, naročito u slučaju istodobnog spajanja minimalno šest nosača u jednu Kido Butai, borbenu grupu nosača. Sve do smrti bio je najistaknutiji japanski pomorski časnik... ■

Smrt pomorca u zrakoplovu

Pad morala poslije poraza kod Guadalcanala potaknuo je Yamamotua da osobno obide japanske postrojbe duž Južnoga Pacifika. Američka obavještajna služba je 14. travnja 1943. pod kodom "Magic" presrela i dešifrirala poruku s označenim detaljima Yamamotova puta, uključujući dolazke, odlazke, vrijeme i mjesta, kao i broj i vrste zrakoplova koji će ga prevoziti i pratiti na tome putu. Poruka je ozna-

čila da će Yamamoto poletjeti zrakoplovom Rabaul s aerodroma Ballalae na otoku blizu Bougainville u Solomonskim Otocima ujutro 18. travnja 1943.

Poslije osobne potvrde američkog predsjednika Franklina D. Roosevelta ministru mornarice Franku Knoxu, admiral Nimitz se savjetovao s amiralom Halseyjem, zapovjednikom Južnog Pacifika i 17. travnja 1943. odobrio misiju presretanja Yamamotovog leta i njegovoga obaranja. Izvođenje misije povjerenje je 339. letačkoj eskadrili 347. letačke grupe 13-tih zračnih snaga, jer je samo njihov P-38 Lightning bio pogodan za presretanje. Pilot je tek bio obaviješten da će "presresti važnog višeg časnika".

Ujutro 18. travnja, unatoč nago-

varanjima lokalnih zapovjednika da odgodi put zbog straha od zasjede, Yamamotov je zrakoplov krenuo na 315 milja dugačak put. Istodobno je poletjelo i 18 posebno prilagođenih P-38 s Guadalcanala. Krenuli su na put dug 430 milja do predviđenog mjesta susreta. U 9 sati i 34 minute po tokijskom vremenu došlo je do bitke između dva P-38 i šest Zeroa koji su pratili Yamamota.

Prvi poručnik Rex T. Barber ušao je u borbu s prvim od dva japanska bombardera za koji se ispostavilo da je Yamamoto-

tov zrakoplov. Pucao je sve dok nije počeo sukljati dim iz Japančevog lijevog motora. Bombard se okrenuo i napao drugi bombarder, dok se Yamamotov zrakoplov srušio u džunglu. U akciji je poginuo jedan američki pilot. Sljedećeg dana japanski tim za potrage i spašavanje koji je vodio poručnik Hamasuna pronašao je mjesto nesreće i tijelo. Admiral Yamamoto poginuo je još u zrakoplovu od rafala

američkog pilota, uspravno sjedeći dok je njegova lijeva ruka čvrsto držala balčak katane. Bila je to najdulja borbena presretačka misija u ratu, a u Japanu je ostala poznata kao mornarički "ko" slučaj, gdje je "ko" napad na koji se ne može odmah odgovoriti. Događaj je podigao moral Amerikanaca i šokirao Japance, kojima je službeno objavljen tek mjesec dana kasnije. Kako bi prikriili činjenicu da čitaju japanske kodirane poruke, Amerikanci su objavili da su izvidnici na Solomonskim Otocima vidjeli Yamamota kako se ukrcava u bombarder. Nisu objavili ni imena pilota koji su napali Yamamotov zrakoplov, jer je jedan imao brata u japanskom zarobljeništvu.

Yamamotovi ostaci su bili kremirani na Buinu. Pepeo je vra-

ćen u Tokio na bojnem brodu Musashi, zadnjem zapovjednom brodu admirala Yamamotua. Puni državni pogreb je bio 3. lipnja 1943. kad je posmrtno dobio čin admirala Flote i odličje Reda Krizanteme prvog stupnja, kao i njemački viteški Željezni križ s hrastovim lišćem i mačevima. Dio njegovoga pepela je zakopan na tokijskom groblju Tama, a dio na groblju njegovih predaka kod hrama Chuko-ji u Na-

Obaranja Yamamotovog aviona oslikao je američki narednik Vaughn A. Bass

Jurica Pavičić: "Kuća njene majke", Europapress holding, Zagreb, 2005.

Roman "Kuća njene majke", objavljen uz dnevne novine Jutarnji list, za Pavičića je iskorak u novi žanr - obiteljsku melodramu. Prema autorovim riječima, roman se bavi nerealiziranim roditeljstvom, ali i kućom kao mjestom obitelji koja se nije dogodila: "Teško mi je zamisliti obiteljsku melodramu u ambijentu u kojem obitelj nema važno mjesto, a obitelj je na Mediteranu i u Hrvatskoj jako važna. Zato mi je i neobično što je obitelj gotovo istrijebljena iz, ne samo novije, hrvatske proze."

Fabula romana sastoji se od dvije priče koje se preklapaju: prvu čine sredovječna samohrana majka Anica, gorljiva pripadnica neke vjerske sekte, i njezina maloljetna kći tinejdžerica Vedrana, a drugu svećenik pri kraju radnog vijeka koji od nadređenog mu biskupa dobije zadaću uvjeriti spomenutu ženu da se s kćeri iseli iz trošne kuće na osami, kako bi se na tom terenu izgradila nova župna crkva u jednom od splitskih prigradskih naselja. Ali, majka krije tajnu zbog koje ne želi prihvatiti selidbu.

Kroz nekoliko likova koje pratimo, kroz radnju, međusobne odnose i njihovu sudbinu dobivamo odraz cjelokupnog stanja jednog društva. Dobivamo pitanja koja nas oduvijek muče, a vezana su uz granice moralnoga i nemoralnoga, pitanja o odnosima muškarca i žene, roditelja i djece, starih i mladih, bolesnih i zdravih, države i Crkve...

Ovaj roman se čita u dahu, ali krije u sebi toliko težine i materijala za razmišljanje o stvarnosti oko nas. Splitsko predgrađe i sam Split te likovi ove iznimno životne priče, simbol su svakoga grada i svakoga od nas u stvarnosti koju živimo.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Simpsonovi (kino)

- američki animirani (87 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: David Silverman
- autori: Matt Groening i James L. Brooks

- originalni glasovi: Dan Castellaneta (Homer Simpson, Julie Kavner (Marge, Nancy Cartwright (Bart, Yeardley Smith (Lisa)
- hrvatska verzija: Sven Medvešek (Homer Simpson, Mirela Brekalo (Marge, Jadranka Krajinina (Bart) Vanja Ćirić (Lisa)

Homer Simpson mora spasiti svijet od katastrofe koju je sam uzrokovao. Dok sudbina Springfielda i cijelog svijeta visi u zraku, Homer prolazi i osobnu katarzu - tražeći oprost od Marge, mora ponovno okupiti svoju razdvojenu obitelj...

„Već duže želimo ispričati dužu priču o Simpsonima na velikom platnu kina, i čuti kinodvoranu punu ljudi kako se smiju“, najavljujući svoj najnoviji projekt rekao je Matt Groening, čovjek koji je izmislio Simpsons. Nakon osamnaest sezona, četiri stotine epizoda i bezbroj osvojenih nagrada, njime predvođen autorski tim isporučio nam je prvi put priču o Simpsonima na veliki ekran. Kroz godine postojanja Homerova obitelj postala je definicijom slobode govora (američkog tipa) i apsolutnim dokazom da u "zapadnoj demokraciji" možeš reći, napisati pa, ako ti se da, i nacrtati što god hoćeš. Tako je u filmskoj verziji *Simpsonovih* kao retardirani predsjednik prikazan današnji kalifornijski guverner Schwarzenegger. Kad krene nevjerovatno dugačka odjavna rola, nemojte misliti da je gotovo - na velikom će platnu progovoriti čak i najmlađa Simpsonica, Maggie. Prve joj riječi neće biti mama ni tata, pa ni Bart. Ona će zatražiti snimanje nastavka. Među onima koji su pogledali film sigurno ne postoji nitko tko bi se usprotivio prijedlogu djeteta kojemu je trebalo osamnaest godina da progovori.

Leon RIZMAUL

Mironosni mač

Mač Marka Perkovića Thompsona koji on na kraju svakoga koncerta zabode u zemlju izazvao je, kao i pjesme toga kantautora, velike polemike i nerazumijevanje. Jedni su reagirali vrlo odbojno, a drugi se zbunjeni pitali kakve veze ima ratnički mač s pjevačevim porukama o Bogu, obitelji, domovini i miru. Uzalud je nekima bilo tumačenje simbolike da samo mač okrenut prema gore znači rat. Ipak, povećalo se razumijevanje nakon što je u Ninu otkriven spomenik knezu Branimiru koji hrvatskoga vladara prikazuje također s mačem okrenutim prema dolje. Dakle, zabijanje mača u zemlju isto je što i epsko bacanje koplja u trnje, tj. označava opredjeljenje za mir. No, zanimljivo je da se ni svi kršćanski vjernici nisu tada sjtili kako je čak i Isus jednom istaknuo da nije došao donijeti mir nego mač te dodao: "Došao sam rastaviti čovjeka od oca njegova i kćer od majke njezine i snahu od svekrve njezine; i neprijatelji će čovjeku biti ukućani njegov" (Mt 10,34-36). Te su riječi tako zbunjujuće da Isusa prikazuju kao "dvosjekli mač". No, taj "mač" ovdje znači da je Isus "znak osporavan" koji ne želi razdor, ali on neizbježno nastaje zato što On od ljudi traži opredjeljenje. Zato je On kroz svu povijest (bio) znak protivljenja, jer nitko prema Njemu ne može ostati ravnodušan. A "mač" opredjeljenja za Krista znači dosljednost u hodu Njegovim putem, tj. doslovce, ostvariti u svom životu Njegov život, smrt i uskrsnuće - za druge. Tu Isusovu "šokantnu" najavu valja također razumjeti kao i Njegovu drugu slikovitu riječ da je došao oganj baciti na zemlju (Lk 12,49). Krist dakle nije došao ljude uspavati u njihovu lijepom "miru", ne nudi im "nirvanu" već ih poziva na preobrazbu, na rad za druge do potpunog predanja čak i vlastitog života za bližnjega. A svi s takvom zahtjevnosću uvijek su znak protivljenja. Jer čovjek u svojoj sebičnoj komociji najradije kaže klasično: "Ne diraj moje krugove!" ili pučki: "Ne talasaj!" No, taj Kristov "mač" ima još jednu "oštricu". Naime, nije uopće teško pozivati sve narode da hvale Boga ili očitovati ljubav prema svim ljudima, ako su ti narodi daleko i ako su nam ti ljudi nepoznati. Mnogo je teže ljubiti svoje najbliže susjede, odnosno podnositi svoje ukućane. Ljubav je isprazna fraza ako nema konkretno očitovanje. Kako se zlato u vatri kuša, tako se i (kršćanska i svaka) ljubav dokazuje u kušnji i krizi. Zapravo to se odnosi na cjelinu kršćanskog života. Zato on mora biti preslika Kristova životnog puta. To je uzak, ali jedino spasonosan put. Taj evandeoski mač je žrtva ljubavi za druge, kao što je bila i smrt naših branitelja za našu slobodu i mir. Isusov mač na kraju uvijek donosi mir! A kršćanin ima dar, zadaću i poslanje da bude takvo Kristovo "oružje".

Andelko KAČUNKO

Patton (lijevo)

17. kolovoza 1943.

Saveznici zauzeli Siciliju

Nešto više od mjesec dana nakon iskrcavanja na **Siciliju** savezničke su snage zauzele taj najveći talijanski otok i zaprijetile **Italiji**. Prve američke postrojbe pod zapovjedništvom generala **Pattona** ušle su 17. kolovoza **1943.** u napuštenu i bombama razorenu **Messinu**. Dva sata poslije stigli su i prednji dijelovi britanske **8. armije** pod zapovjedništvom feldmaršala **Montgomerya**. Time je Amerikančevom *pobjedom* završila i prva utrka dvojice savezničkih zapovjednika, čije će se suparništvo poslije nastaviti u Italiji, a zatim i u **Francuskoj** i **Njemačkoj**. U invaziji na Siciliju sudjelovalo je oko pola milijuna savezničkih vojnika, više od četiri tisuće zrakoplova i oko tri tisuće ratnih brodova. Bila je to dotad najveća pomorsko-desantna operacija. Početkom srpnja počelo je žestoko bombardiranje obale, a zatim je izdana zapovijed da se spuste čamci. Britanci su se iskrcali na jugoistočnoj, a Amerikanci na jugoza-

Invazijska flota

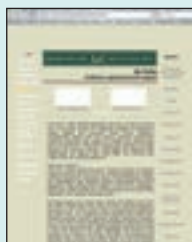

padnoj obali Sicilije. Samo dva tjedna nakon iskrcavanja saveznika, **Benito Mussolini** svrgnut je s vlasti. Talijanska vojska se raspala, a glavnu ulogu u obrani Sicilije preuzeli su Nijemci. Čvrstom obranom znatno su usporili napredovanje saveznika, a na kraju su uspješno evakuirali gotovo sve svoje divizije preko Mesinskog tjesnaca u Italiju i tamo se pregrupirali za daljnju grčevitu obranu.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

<http://militaria.histoireetcollections.com>

Ljudi koje imalo zanima militarija znaju da je francuski **magazin Armes Militaria** jedan od najboljih i najpoznatijih na svijetu, a po vrijednosti znanstvenih tekstova jedan od najutjecajnijih u branši. Web stranica magazina postoji već nekoliko godina i dosad je ne samo prihvaćena i cijenjena, nego je i njezin cjelokupni sadržaj preveden na

engleski jezik, što utječe na trend stalnog porasta čitanosti. U meniju na lijevoj strani sitea uredništvo magazina nudi posjetiteljima razne pogodnosti za pretplatu, naručivanje starih brojeva, knjiga, skripta i tomu slično. Konkretno prikaz sadržaja, pa čak i unazad nekoliko mjeseci, nalazi se na desnoj strani, tik uz uvodnik glavnog urednika na naslovnici. Naravno, svi tekstovi su protkani informacijama o tome kako se baš preko nakladnika mogu naručiti određeni modeli (ili knjige, posebno), no, to je i posve logično budući da je ipak riječ o borbi za tržište koje je u posljednjih desetak godina postalo premalo za sve koji bi se na njemu htjeli naći.

Site je dakle vrlo dobar, no, neupitno daleko lošiji od tiskanog izdanja. Ipak, kako je web site tek svojevrsna logistička potpora, konkretnije reklama, ne treba čuditi ako vlasnici budu ubuduće više ulagali u site. No, i ovako je dobar i pregledan.

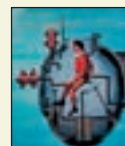
Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Prva vojna podmornica zvala se *Kornjača* i uporabljena je 1776. tijekom:

- A američkog rata za neovisnost
- B istraživanja Jamesa Cooka
- C francusko-španjolske opsade Gibraltara

2. U I. svjetskom ratu njemačka podmornica je potopila putnički brod:

- A *Olympic*
- B *Lusitania*
- C *Queen Mary*

3. Prva podmornica na nuklearni pogon zvala se:

- A *USS Nautilus*
- B *USS Connecticut*
- C *USS Shark*

4. Ruska podmornica *Kursk* potonula je 2000. u:

- A Tihom oceanu
- B Finskom zaljevu
- C Barentsovom moru

5. Jedina hrvatska podmornica zove se:

- A *Faust Vrančić*
- B *Dinara*
- C *Velebit*

Približno: 1a, 2b, 3a, 4c, 5c

REALIZACIJA

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UIT number: 1558340, NATO CAGE CODE: A00AB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr